

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัย
ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้คือ

1. ความหมายของ เจตคติ
2. ลักษณะ ของ เจตคติ
3. องค์ประกอบของ เจตคติ
4. การปลูกฝัง เจตคติ
5. การเปลี่ยนแปลง เจตคติ
6. เจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ
7. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างทาง เจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ
8. การเปลี่ยนแปลง เจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของ เจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ "เจตคติ" ไว้หลายความหมาย
ดังนี้

อาร์ ฮิลการ์ด (R. Hilgard 1962 : 564) ให้ความอธิบายเจตคติไว้ว่า

เป็นลักษณะส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งคาบเกี่ยวกับลักษณะด้านอื่น ๆ อันมี
อิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล ซึ่งบุคลิกภาพที่คาบเกี่ยวกับเจตคติ ได้แก่ สภาพ
อารมณ์ ความรู้สึก แรงจูงใจ และความสามารถของสติปัญญา เจตคติเป็นแนวโน้ม
ในการกระทำ หรือเป็นสภาพความพร้อมในการกระทำของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่ง
ของ หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในรูปของการหลีกเลี่ยงหรือเข้าหา

แอนน์ อนาสตาซี (Anne Anastasi 1967 : 470) กล่าวว่า

เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ เช่น เชื้อชาติ ชนบทธรรมเนียมประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เจตคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถสรุปหาได้จากพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมาทางภาษาและไม่ใช้ภาษา

จี คับบลิว ออลพอร์ท (G.W. Allport 1967 : 256) ให้คำจำกัดความว่า "เจตคติคือสภาวะความพร้อมของจิตใจ และประสาท อันเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อวัตถุหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง"

มิลตัน โรคิช (Milton Rokeach 1970 : 112) ให้ความหมายว่า "เจตคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งผลรวมของความเชื่อนี้จะกำหนดให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ"

ลีออน เอ จาคอบวิทส์ (Leon A. Jakobovits 1971 : 243) อธิบายความหมายเจตคติไว้ว่า หมายถึงความสนใจซึ่งเป็นสภาวะจากแรงผลักดันภายในตัวบุคคล หรือหมายถึงความรู้สึกเห็นด้วยหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสิ่งนั้น ๆ

หลุยส์ เทอร์สโตน (Louis Thurstone 1982 : 531) กล่าวถึงเจตคติว่าเป็นผลรวมทั้งหมดของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก อคติ ความคิด ความกลัวต่อบางสิ่งบางอย่าง การแสดงออกทางการพูดเป็นความคิดอย่างหนึ่ง และความคิดนี้เป็นสัญลักษณ์ของเจตคติ ดังนั้นหากต้องการจะวัดเจตคติสามารถทำได้โดยวัดความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เพราะเจตคติเป็นระดับความมากน้อยของความรู้สึกในค่านิยมและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่าง เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

ออบรม สีนิกบาล (2520 : 190) กล่าวถึงเจตคติว่า เป็นสภาพของจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลนั้นเฝ้าทำที่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือเป็นสภาพความพร้อมทางจิตใจหรือทั้งสองอย่างของบุคคลในอันที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์หรือบุคคลหรือต่อสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางมองเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย คัดค้านหรือไม่คัดค้าน

โทศาล หวังพานิช (2526 : 146) ได้สรุปความหมายของเจตคติไว้ว่า
 เจตคติเป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้
 เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้ม
 ของการตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุนหรือโต้แย้งคัดค้านก็ได้

จากคำอธิบายดังกล่าว สรุปได้ว่า เจตคติเป็นความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่มี
 ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเนื่องมาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ ซึ่งจะแสดงพฤติกรรม
 ออกมาในลักษณะที่แสดงความพึงพอใจ สนับสนุน หรือเฉย ๆ หรือไม่พอใจ โต้แย้ง คัดค้าน
 ก็ได้

ลักษณะของเจตคติ

มุซาเฟอ เชอริฟ และแคโรลีน เชอริฟ (Muzafer Sherif and Carolyn
 Sherif อ้างถึงใน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ 2525 : 169) ได้อธิบายลักษณะของเจตคติไว้
 ดังนี้

1. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจาก
 สิ่งแวดล้อมภายนอก มิใช่มีติดตัวมาแต่กำเนิด
2. เจตคติที่เกิดขึ้นค่อนข้างคงทนถาวร แม้จะเปลี่ยนแปลงก็ต้องใช้ระยะเวลาพอ
 สมควร
3. เจตคติเป็นความรู้สึกที่แสดงออกโดยตรงต่อสิ่งเร้าเป็นอย่างไร ๆ ไป
4. เจตคติทำให้เกิดลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล

วณิช บรรจง และคณะ (2515 : 91) กล่าวถึง ลักษณะเจตคติที่ควรควรรู้ถึง
 ในการจัดการเรียนการสอนว่า

1. เจตคติเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์
2. เจตคติเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดได้
3. เจตคติเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาได้
4. เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้

ส่วน สุชา และ สุรางค์ จันท์ธรม (2518 : 100-101) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติว่า

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่สิ่งที่คิดขึ้นมาแต่กำเนิด

2. เจตคติเป็นเครื่องกำหนดขอบเขตตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ที่บุคคลใช้พิจารณาสิ่งแวดล้อม นั่นคือ บุคคลพิจารณาสິงต่าง ๆ ในแง่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะคนเรามีเจตคติที่แตกต่างกัน

3. บุคคลแต่ละคน ย่อมมีเจตคติต่อสถานการณ์เดียวกัน หรือต่อบุคคลเดียวกัน แตกต่างกันไปหลายลักษณะ แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

4. เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นสิ่งที่ถาวรหรือชั่วคราวก็ได้ เจตคติบางอย่างที่อยู่ใสภาพถาวร ย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลมากและการเปลี่ยนแปลงย่อมมีได้ยาก

5. เจตคติมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมาก ถ้าเด็กคนใดมีเจตคติที่ดีต่อการสอนของครู และต่อตัวครูแล้ว เด็กมักได้รับความสำเร็จจากการเรียนนั้น ๆ ในทางตรงข้าม ถ้าเด็กมีเจตคติไม่ดีต่อครูและการสอนของครูแล้ว การเรียนของเด็กมักจะล้มเหลว

ส. วาสนา ประवालพทกซ์ (2524 : 5) ได้สรุปลักษณะสำคัญของเจตคติไว้ ดังนี้

1. เจตคติเป็นการเตรียม หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการตระเตรียมนี้ เป็นการตระเตรียมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

2. สภาวะความพร้อมที่จะตอบสนองของบุคคลที่จะยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ นั้น มีลักษณะที่ซับซ้อน ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย

3. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม

4. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้าง เครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายเจตคติได้

5. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ บุคคลจะมีเจตคติในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับอายุ ความเป็นปัญญา เป็นต้น

6. เจตคติมีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ถ้าการเรียนรู้และประสบการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไป เจตคติก็น่าจะเปลี่ยนแปลงได้

นอกจากนี้ ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ว่า

1. เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจ ที่มีต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคม
2. เจตคติเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลใดจะมีเจตคติอย่างไรต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ได้ บุคคลนั้นจะต้องเคยพบเห็นรู้อย่างละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน
3. การแสดงออกของเจตคติ หรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใด ๆ จะเป็นไปในรูปของการสนับสนุน คล้อยตาม ซึ่งเรียกว่าเป็นไปในทางบวก (Positive) หรือในรูปการโต้แย้งคัดค้าน ซึ่งเรียกว่าเป็นไปในทางลบ (Negative) หรืออาจรู้สึกเฉย ๆ (Neutral) ต่อสิ่งเร้านั้น

จากการศึกษาธรรมชาติ และลักษณะของเจตคติ สรุปได้ว่า เจตคติเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล หรือเป็นความรู้สึกตอบสนองในทางชอบ หรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์ ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ นอกจากนี้ ยังเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถทำนายหรืออธิบายเจตคติได้ โดยการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมหรือการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ

องค์ประกอบของเจตคติ

เดวิด เครนซ์ และ บอลลาซี แอล อีเกอร์ตัน (David Krench and Ballachey L. Egerton 1962 : 139-140) ได้แยกแยะองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) คือ ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และเป็นความคิดซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) คือ การที่บุคคลประเมินค่าความรู้สึก ความชอบ หรือการสนองตอบทางอารมณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

3. องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ การแสดงออกหรือปฏิริยาของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

วิลเลียม เจ แมคไกวาร์ (William J. McGuire 1969 : 155-156) แฮร์รี ซี ไทรแอนดิส (Harry C. Triandis 1971 : 2-3) และ แอล ดับบลิว เฟอร์กูสัน (L.W. Ferguson 1981 : 8) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ส่วนเช่นกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้า เมื่อมีความรู้ความเข้าใจแล้ว จะเกิดความรู้สึกต่อสิ่งนั้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะกระทำ อันเป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึก ซึ่งแสดงออกมานิรูปของการประพฤตินิสัย หรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ด้วยการยอมรับหรือปฏิเสธ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 3-4) กล่าวถึงเจตคติว่ามีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิด ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้อาจอยู่ในรูปรูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า

2. องค์ประกอบทางด้านท่าทีความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก อันเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกดีหรือไม่ดี ในขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะแสดงออกมานิรูปลักษณะที่แตกต่างกันคือ ดีและ

ไม่ตี แสดงว่า บุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก (Positive) และมีความรู้สึกในด้านลบ (Negative) ตามลำดับต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มทางปฏิบัติ หรือถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสม จะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523 : 45-46) กล่าวถึง เจตคติว่าเป็นระบบของพฤติกรรมที่มีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ

1. ปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด คือ บุคคลต้องได้รับความรู้ มีประสบการณ์หรือได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้นก่อนจึง เกิดเจตคติ

2. อารมณ์ (Affective Component) ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ชื่นชม รังเกียจ เป็นต้น

3. การแสดงพฤติกรรม (Behavioral Component) คือ แนวโน้มหรือท่าทีที่จะเลือกตอบสนองในแง่ของการยอมรับ ไม่ยอมรับ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย เต็มใจทำ ไม่เต็มใจทำ เข้าใกล้ ถอยห่าง เป็นต้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2526 : 94) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ประการ ดังนี้

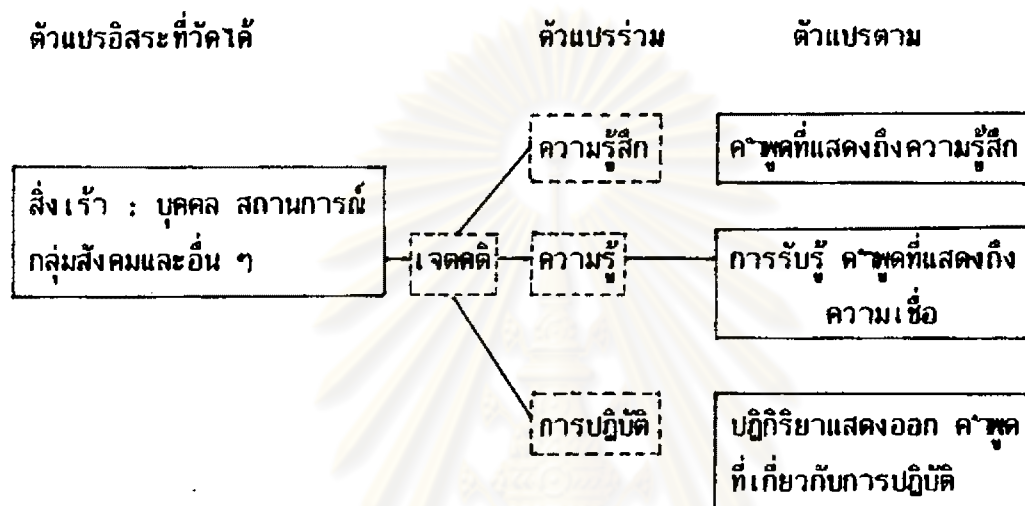
1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร จะต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ว่าเคยรู้จักหรือเคยรับรู้มาก่อน มิฉะนั้นบุคคลไม้อาจจะกำหนดความรู้สึกหรือท่าทีว่าชอบหรือไม่ชอบได้

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) การที่บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร เช่น ชอบหรือไม่ชอบอย่างไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด คือ ความรู้สึก เพราะความรู้สึกจะบ่งชี้ว่าชอบหรือไม่ชอบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) บุคคลจะมีเจตคติอย่างไร ให้สังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรม ถึงแม้พฤติกรรมจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติ แต่ยังมีความสัมพันธ์น้อยกว่าความรู้สึก เพราะในบางครั้งบุคคลกระทำไปโดยขัดกับความรู้สึก

แฮรี ซี ไทรแอนดิส (Harry C. Triandis 1971 : 3) ได้สรุปเจตคติต่าง ๆ ของบุคคล ว่าประกอบด้วยองค์ประกอบของเจตคติสามประการ คือ ด้านความรู้ ด้านความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ซึ่งต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังแผนภูมิประกอบต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของเจตคติ

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของเจตคติที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า เจตคติมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งองค์ประกอบแต่ละด้านจะมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เพราะองค์ประกอบแต่ละด้านต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจเป็นพื้นฐานของเจตคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของบุคคล และความรู้สึกนี้จะมีผลต่อการแสดงออกของบุคคล หรืออาจกล่าวได้ว่า เจตคติเป็นสิ่งกำหนดแนวทางของการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

การปลูกฝังเจตคติ

เนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการปลูกฝังเจตคติหรือการก่อให้เกิดเจตคดีย่อมเป็นผลจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในสังคมหลายประการ ดังที่ สวางน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 94) กล่าวถึงการปลูกฝังเจตคติว่าเกิดจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. การได้รับประสบการณ์เฉพาะด้าน (Specific Experience) บุคคลจะเกิดเจตคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดเมื่อได้รับประสบการณ์ต่อสิ่งนั้นด้วยตนเอง เจตคติที่เกิดจากสาเหตุนี้ หากเป็นเจตคติทางบวก จะทำให้เกิดผลดี เพราะบุคคลจะเกิดความประทับใจหรือซาบซึ้งกับประสบการณ์ที่ผ่านมา แต่ถ้าเป็นเจตคติทางลบ ก็ยากที่จะลบเลือนความรู้สึกที่ไม่ชอบออกไปได้ง่าย ๆ

2. การติดต่อ การสื่อความหมายกับผู้อื่น (Communication from Others) ถ้าบุคคลมีการติดต่อ มีการสื่อความหมายกับคนอื่นแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เป็นที่พึงพอใจ ย่อมเกิดเจตคติทางบวก แต่ถ้าบุคคลมีการติดต่อ สื่อความหมายกับผู้อื่นแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นที่พอใจ ย่อมเกิดเจตคติทางลบ

3. การเลียนแบบจากตัวแบบ (Models) บุคคลจะเกิดเจตคติได้จากตัวแบบที่ปรากฏให้เห็น และถ้าเกิดเจตคติทางบวกก็จะเลียนแบบตัวแบบนั้น แต่ถ้าเกิดเจตคติทางลบก็จะไม่เลียนแบบ และอาจมีพฤติกรรมตรงกันข้ามกับตัวแบบ

4. องค์กรประกอบของสถาบัน (Institution Factors) บุคคลอาจเกิดเจตคติเนื่องมาจากอิทธิพลของสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย สถาบันทุกสถาบันย่อมมีกฎข้อบังคับระเบียบแบบแผน แนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ให้บุคคลในสถาบันนั้น ๆ ยึดถือและปฏิบัติตาม

จี ดับบลิว ออลพอร์ต (G.W. Allport 1967 : 258) อธิบายถึงเจตคติว่า เกิดขึ้นได้จากสาเหตุหลายประการคือ

1. เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวได้จากทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ ได้รับการอบรมสั่งสอน ทางอ้อม คือ การได้รับประสบการณ์ของตนเอง
2. เกิดจากความสามารถในการแยกแยะว่าสิ่งใดดี และสิ่งใดไม่ดี ตลอดจนวิธีการปฏิบัติต่อสิ่งที่แตกต่างกัน ให้แตกต่างกันออกไป เช่น การสนใจ เอาใจใส่ต่อสิ่งที่บุคคลพึงพอใจ
3. เกิดจากประสบการณ์ในอดีตที่เคยประสบ
4. เกิดจากการยอมรับเอาเจตคติของผู้อื่นมาเป็นของตน

นอกจากนี้โทบูลย์ อินทรวีชา (2517 : 47) ได้กล่าวถึงการสร้างสมเจตคติไว้ว่า เจตคติรับได้ 2 ทาง คือ เจตคติที่รับหรือสร้างขึ้นโดยตั้งใจ เช่น ในโรงเรียน หรือสถาบันสังคมอื่น และเจตคติที่เกิดจากการแสวงหา หรือได้รับจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทางด้านสังคมวงกว้าง เช่น ได้รับค่านิยมในสังคม

สุชา จันท์เอม และสุรางค์ จันท์เอม (2518 : 98) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมที่มีต่อเจตคติของบุคคลว่า ได้แก่ บิดา มารดา หรือผู้ที่บุคคลนั้นได้คลุกคลีใกล้ชิด มากกว่าคนอื่น วัฒนธรรมภายในสังคมเดียวกัน การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนใน โรงเรียนจะมีส่วนในการสร้างเจตคติของเด็ก เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่จัดให้มีการอบรม เด็กอย่างมีระเบียบแบบแผน และสื่อมวลชนต่าง ๆ

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า เจตคติไม่ได้เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ คือ การได้รับข้อมูลจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ การติดต่อสื่อสาร และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จนเกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งต่อข้อมูลนั้น

การเปลี่ยนแปลงเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2525 : 200) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ว่า "เนื่องจากเจตคติเกิดจากการเรียนรู้ หรือได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ในสังคม และเจตคติขึ้นอยู่กับความรู้สึกของแต่ละบุคคล เจตคติจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ ตามสภาพของสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป หรือตามประสบการณ์ใหม่และการเรียนรู้ของบุคคลที่ได้รับเพิ่มขึ้น"

เฮอริเบอร์ท ซี เคลแมน (Herbert C. Kelman 1967 : 126) ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงเจตคติว่าจะ เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมภายใต้กระบวนการดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพื่อให้เขาปฏิบัติตัวในทางที่ตนต้องการ หรือพอใจ
2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรม เพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคม หรือเพื่อให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง หรือเพื่อจะมีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่น
3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน (Internalization) กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า อันสืบเนื่องมาจากสิ่งนั้นตรงกับความต้องการภายใน หรือค่านิยมของบุคคลนั้น

แฮรี่ ซี ไทรแอนดีส (Harry C. Triandis 1971 : 3) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ว่าเกิดจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับเจตคติของคน
4. การรักษาทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
5. การเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อให้ออกคล้องกับพฤติกรรมใหม่

กมลรัตน์ หล้าสว่าง (2525 : 203) ได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ดังนี้

1. โดยการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง
2. โดยการเรียนรู้และการเพิ่มประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น
3. โดยการถูกชักชวนหรือถูกชักจูงจากผู้ที่มามีอิทธิพลต่อผู้ถูกเปลี่ยนเจตคติ
4. โดยการเปลี่ยนกลุ่ม

นอกจากนี้ บี เอส บลูม และ คณะ (B.S. Bloom and Others 1971 : 228-230) ได้เสนอแนะว่า เจตคติของบุคคลควรมีรูปแบบของการพัฒนาตามลำดับขั้น ดังนี้

1. มีการรับรู้สิ่งเร้า และทำการรู้จัก ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้า นั้น ๆ
2. มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางที่บุคคลนั้นยอมรับ และจัดเรียงลำดับของพฤติกรรม หรือจัดประเภทของลักษณะการตอบสนองนั้น ๆ ตามลักษณะของความพอใจ
3. จัดสร้างคุณค่า หรือค่านิยมจากการตอบสนอง โดยมีเงื่อนไขหรือข้อตกลงของสภาวะของสิ่งเร้า เป็นตัวกำหนดลำดับขั้นของแบบแผนในการสร้างคุณค่า
4. จัดระเบียบค่านิยมนั้น ให้อยู่ในระบบของมโนภาพแห่งตน
5. จัดนำค่านิยมเหล่านั้นมาสร้างเป็นปรัชญาชีวิต อุปนิสัย หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งจะรวมเป็นบุคลิกภาพอันเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล

รูปแบบของการพัฒนาการตามลำดับขั้นของเจตคติดังกล่าว สามารถเขียนเป็นแผนผัง

ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงลำดับขั้นของการพัฒนาเจตคติ

โงอร์ ซินกุลกิจนิวัฒน์ (2520 : 5) ให้ความเห็นว่า เจตคติของบุคคลขึ้นอยู่กับ สารชักจูงที่ได้รับ วิธีการรับสาร สถานการณ์ การเรียนรู้ ฯลฯ นั่นคือ เมื่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มีความเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างกันออกไป ก็ย่อมมีแนวโน้มให้เจตคติเปลี่ยนแปลงต่างกันไปด้วย

ในการเปลี่ยนเจตคติของบุคคลนั้น มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเจตคติเป็นลำดับขั้น 5 ขั้น ต่อกัน (W.J. McGuire 1969 : 136-314 และ Harry C. Triandis 1971 : 637-644). ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นความตั้งใจ คือ ขั้นที่บุคคลมีความสนใจต่อเนื้อหาของสารชักจูง มีความอยากรู้ และมีสมาธิพอที่จะรับรู้ถึงกระบวนการความต่าง ๆ ถือเป็นขั้นที่บุคคลมีการเลือกรับทราบสาร โดยที่บุคคลเกิดความตั้งใจขึ้นต่อเมื่อสารชักจูงนั้น เป็นสารที่ตนสนใจและยินดีรับทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นความเข้าใจ เป็นขั้นที่เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลมีความตั้งใจรับทราบสารชักจูงแล้ว แสดงถึงความสามารถในการรับรู้เนื้อหาของสารชักจูง อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจเนื้อหาของสาร ยังขึ้นอยู่กับความยากง่ายของสาร ตลอดจนความเหมาะสมระหว่างสารชักจูงกับระดับการศึกษาของผู้รับ

ขั้นที่ 3 ขั้นการยอมรับ เมื่อบุคคลมีความเข้าใจสารชักจูงแล้ว บุคคลจะแสดงออกใน 2 ลักษณะคือ การยอมรับการชักจูงของสาร และการไม่ยอมรับสารชักจูง การยอมรับการชักจูงของสารคือ การเชื่อตามสาร หรือการปฏิบัติหรือคล้อยตามสารชักจูง ซึ่งก็คือการเปลี่ยนเจตคติตามสารชักจูงนั่นเอง

ขั้นที่ 4 ขั้นการระลึกได้ คือ ขั้นที่แสดงถึงความคงทนของการยอมรับ หรือการไม่ยอมรับสารชักจูง รวมไปถึงความจำ และการเพิ่มหรือการลดการยอมรับหรือการไม่ยอมรับนั้นตามกาลเวลา

ขั้นที่ 5 ขั้นการแสดงออก ทิजारณาได้จากเมื่อบุคคลมีการยอมรับการชักจูงของสาร ซึ่งสามารถที่จะระลึกได้ บุคคลย่อมแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏ โดยสอดคล้องกับการยอมรับนั้น ๆ

หากการให้ข้อมูลใดสามารถมีแนวโน้มให้บุคคลบรรลุกระบวนการทั้ง 5 ขั้นข้างต้น นับได้ว่าประสบความสำเร็จในการ เปลี่ยนแปลง เจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 : 145) ได้เสนอแนะวิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการ (Formal Attitude Change Approach) ว่า วิธีการเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเป็นทางการอาศัยพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ และเชื่อว่ามนุษย์เป็นบุคคลที่มีเหตุผลสามารถคิด สามารถถูกกระตุ้นเพื่อให้เกิดภาวะรับการชักจูงให้สนใจข่าวสารต่าง ๆ สามารถเรียนรู้เนื้อหาของข่าวสารและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติได้ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติจะเป็นแบบวิธีการที่เป็นทางการ มีการสื่อความหมายที่เป็นทางการและมีรูปแบบ มีการวางแผนอย่างรอบคอบ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ใช้วิธีการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยถือว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้ได้ผลดี ต้องมีการปรับปรุงแหล่งข่าว ข่าว และวิธีการส่ง เพื่อให้เหมาะสมกับผู้รับ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 96) ได้สรุปทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (The Social Judgement Theory of Attitude Change) เจ้าของทฤษฎีคือ มูซาเฟอร์ เชอริฟ และคาร์ล ไอ โฮฟแลนด์ (Muzafer Sherif and Carl I. Hoveland) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลนั้น จะเกิดขึ้นภายหลังจากที่บุคคลได้เลือกตัดสินใจที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพราะโดยปกติบุคคลจะใช้สติปัญญาในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเสมอ บางครั้งบุคคลจะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม และบางครั้งบุคคลจะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตนเองได้ ในกรณีที่บุคคลจะต้องปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยที่เจตคติของเขายังไม่สอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมหรือสังคม บุคคลนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมเสมอ

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการกระทำ (Active Participation Theory) เจ้าของทฤษฎีคือ เคอร์ท เลวิน (Kurt Lewin) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า การจะเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคลให้เป็นไปในรูปใด จะต้องให้เขามีส่วนร่วมในกลุ่มบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีความสอดคล้องทางความคิด (Cognitive Consonance Theory) เจ้าของทฤษฎี คือ ฟริทซ์ ไฮเดอร์ (Fritz Heider) หลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่า ถ้าสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มใด ๆ ก็ตาม มีความรู้สึกหรือท่าที่เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน ก็จะอยู่ด้วยกันได้ต่อไป แต่ถ้ามีความคิดหรือความรู้สึกแตกต่างไปจากสังคมหรือกลุ่ม ก็จะต้องเปลี่ยนแปลงเจตคติให้เหมือนกันหรือสอดคล้องกันต่อไป

4. ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด (Cognitive Dissonance Theory) เจ้าของทฤษฎี คือ ลีออน เฟสติงเจอร์ (Leon Festinger) หลักการของทฤษฎีมีว่า เมื่อบุคคลเกิดความขัดแย้งขึ้นเป็นสองทาง แต่ละทางไม่ลงรอยกัน ก็จะพยายามขจัดความขัดแย้งให้หมดไป ไม่ว่าจะขัดแย้งกับบุคคล หรือวัตถุ หรือสถานการณ์ วิธีขจัดความขัดแย้งโดยปรับความรู้สึกจากชอบ หรือไม่ชอบ ให้เป็นไปในทางตรงข้าม จะเปลี่ยนแปลงเจตคติได้

จากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจตคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น สื่อมวลชน หรือการได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางด้านความคิด ความเข้าใจ และมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกและพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้วย

เจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

ลีออน เอ จาคอบวิทซ์ (Leon A. Jakobovits 1971 : 49) ได้ให้ความหมายของเจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ หรือเป็นกลางต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ต่อเจ้าของภาษา และต่อวัฒนธรรมเจ้าของภาษา

สตีเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen 1981 : 23) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเจตคติกับการเรียนภาษาต่างประเทศว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อชั้นเรียนและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาที่สอง กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีความรู้สึกว่าการเรียนในชั้นเรียนมีความสุข สนุกสนาน และมีความรู้สึกชอบผู้สอน จะส่งผลให้ผู้เรียนใช้ความพยายามในการเรียนภาษานั้นมากยิ่งขึ้น และ ลีออน เอ จาคอบวิทซ์ (Leon A. Jakobovits 1971 : 110) ได้เสนอแนะว่า ในการสร้างเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น จะต้องคำนึงถึงความต้องการในการประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาของผู้เรียน เจตคติต่อครูผู้สอน ความสนใจในการเรียน และเจตคติต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และดับบลิว อี แลมเบอร์ท (R.C. Gardner and W.E. Lambert 1972 : 14) ได้แบ่งเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา (Integrative Attitude) เจตคติประเภทนี้จะแสดงถึงความเต็มใจ หรือความต้องการของผู้เรียน

ภาษาที่จะ เป็นเหมือนสมาชิกอื่น ๆ ของกลุ่มคนที่ใช้ภาษานั้น ๆ และเป็นความต้องการที่จะ เกี่ยวข้อง
ติดต่อกับกลุ่มชนนั้น

2. เจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ (Instrumental Attitude)

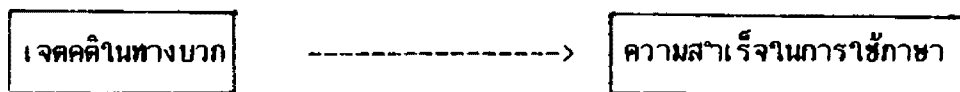
เจตคติประเภทนี้แสดงถึงความต้องการของผู้เรียนภาษา เพื่อจะนำภาษาไปใช้ประโยชน์ใน
ด้านต่าง ๆ แต่อาจไม่มีความต้องการที่จะ เกี่ยวข้องกับสังคม หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มคนที่ใช้
ภาษานั้น

สตีเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen 1981 : 23) แสดงความคิดเห็นต่อ
เจตคติทั้ง 2 ประเภทนี้ว่า เจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์จะส่งผลให้ผู้เรียนต้องการ
เกี่ยวข้องติดต่อกับกลุ่มชนเจ้าของภาษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างเท่านั้น และ เมื่อบรรลุ
วัตถุประสงค์แล้ว ความต้องการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนจะสิ้นสุดลง หรือผู้เรียนอาจต้องการเรียน
ภาษาเพียงแง่ใดแง่หนึ่ง เท่านั้นที่เป็นเท่านั้น ส่วนเจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของ
กลุ่มชนเจ้าของภาษา จะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพที่
ผู้เรียนจำเป็นต้องปรับตนเองให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา

อาลีน โกลด์เบิร์ก มัชนิค และ เดวิด อี วูล์ฟ (Arlene Goldberg Muchnick
and David E. Wolfe 1982 : 263) ได้ศึกษาพบว่า เจตคติและแรงจูงใจในการเรียนรู้
ภาษาที่สองมีความสัมพันธ์กับทักษะภาษาเฉพาะอย่าง กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีเจตคติเพื่อต้องการ
นำภาษาไปใช้ประโยชน์โดยทั่วไปมักจะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สองด้านไวยากรณ์
และคำศัพท์มากกว่าผู้เรียนที่มีเจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกกลุ่มชนเจ้าของภาษา
และผู้เรียนที่มีเจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษามักจะประสบ
ความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาด้านการออกเสียงให้เหมือนเจ้าของภาษา และมีความสามารถ
ในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารมากกว่าผู้เรียนที่มีเจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์

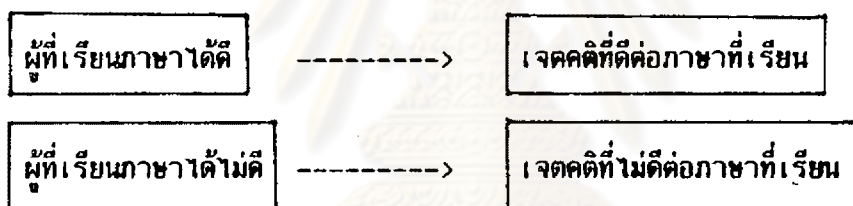
นักวิชาการด้านการเรียนรู้ภาษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง
เจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาไว้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ
ดับบลิว อี แลมเบิร์ต (R.C. Gardner and W.E. Lambert 1959 : 266-272)
ซึ่งกล่าวถึงผู้ที่เรียนภาษาต่างประเทศว่า จะมีแรงจูงใจในการเรียน ถ้ามีเจตคติในทาง
บวกต่อภาษาที่เรียน ต่อชาวต่างประเทศ และต่อกิจกรรมการเรียน และได้เสนอรูปแบบเพื่อ
แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษา ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาของ อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ ดับบลิว อี แลมเบอร์ท

ส่วน เอส ซาวิยอน (S. Savignon 1972 : 24) ให้ความเห็นว่า ความสำเร็จในการเรียนภาษา น่าจะเป็นตัวกำหนดเจตคติ กล่าวคือ ผู้เรียนที่เรียนภาษาได้ดี จะเกิดเจตคติในทางบวกต่อภาษา และผู้ที่เรียนภาษาไม่ได้ผลดี จะเกิดเจตคติในทางลบต่อการเรียนภาษานั้น และได้สร้างรูปแบบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาดังนี้

แผนภูมิที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาของ เอส ซาวิยอน

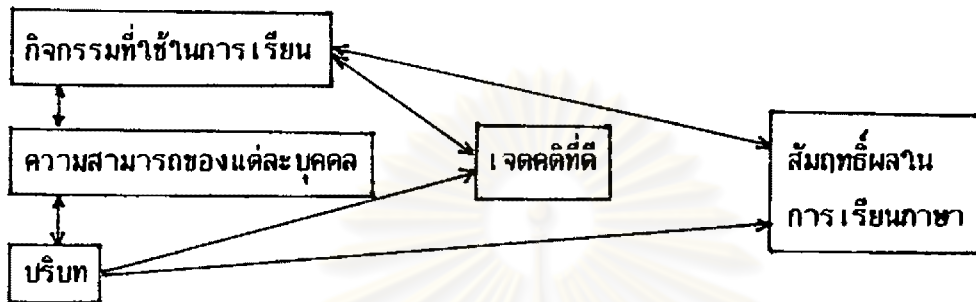

แนนซี บาชแมน (Nancy Bachman quoted in J.W. Oller 1977 : 178) สนับสนุนความเห็นของ ซาวิยอน โดยกล่าวว่า "การที่ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาหรือสามารถเรียนรู้ภาษาได้อย่างรวดเร็ว จะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติในทางบวก ขณะเดียวกัน ถ้าผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาหรือเรียนภาษาได้ช้าจะส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติในทางลบต่อการเรียนภาษานั้น" ในขณะที่ แคลร์ เบอร์สตอล (Clare Burstall 1975 : 7) มีความเห็นสอดคล้องกับซาวิยอนเช่นกัน โดยกล่าวว่า "เจตคติในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นผลมาจากประสบการณ์ในการประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียนภาษาต่างประเทศ"

อย่างไรก็ตาม เจ ดับบลิว ออลเลอร์ (J.W. Oller อ้างถึงใน อัจฉรา วงษ์ไสธร 2529 : 31) ได้เสนอความเห็นว่าคุณสมบัติระหว่างเจตคติกับการเรียนภาษาต่างประเทศ อาจเป็นใน 2 ทิศทาง และอาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับบุคคล สิ่งแวดล้อมและกิจกรรมที่เข้าเรียน และได้เสนอรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียน

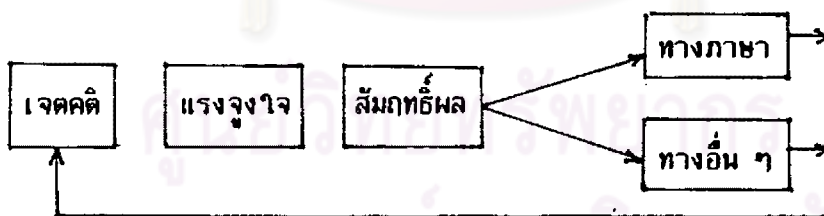
ภาษาดังนี้

แผนภูมิที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาของ เจ ดับบลิว ออลเลอร์

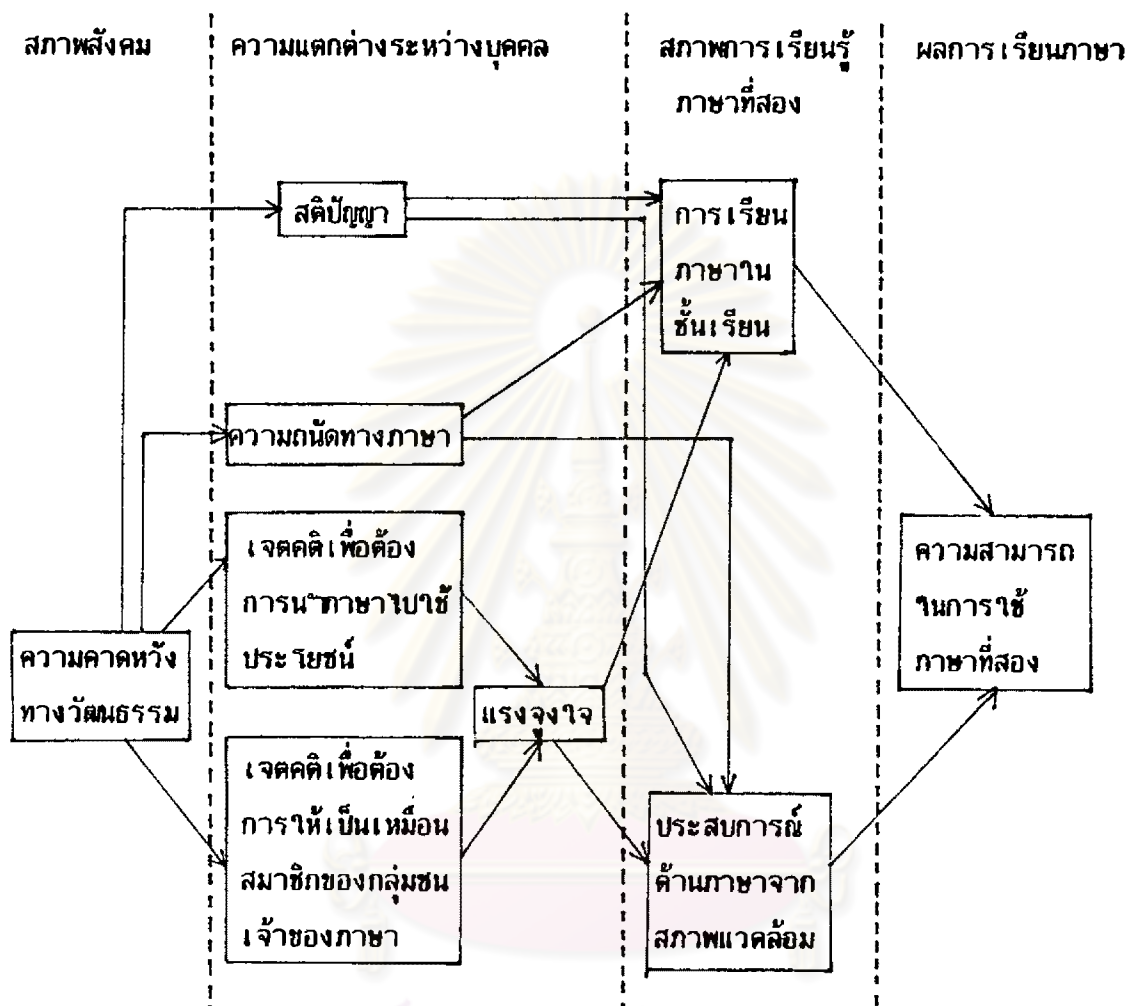
อาร์ ซี การ์ดเนอร์ (R.C. Gardner quoted in Kanchana Prapphal 1981 : 25) มีความเห็นสอดคล้องกับรูปแบบดังกล่าว และได้เสนอรูปแบบความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษา กล่าวคือ เจตคติที่ดีจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษาได้สำเร็จ และความสำเร็จในการเรียนภาษานี้ จะช่วยส่งผลย้อนกลับไปสู่เจตคติของผู้เรียนด้วย ตามแบบจำลองต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับความสำเร็จในการเรียนภาษาของ อาร์ ซี การ์ดเนอร์

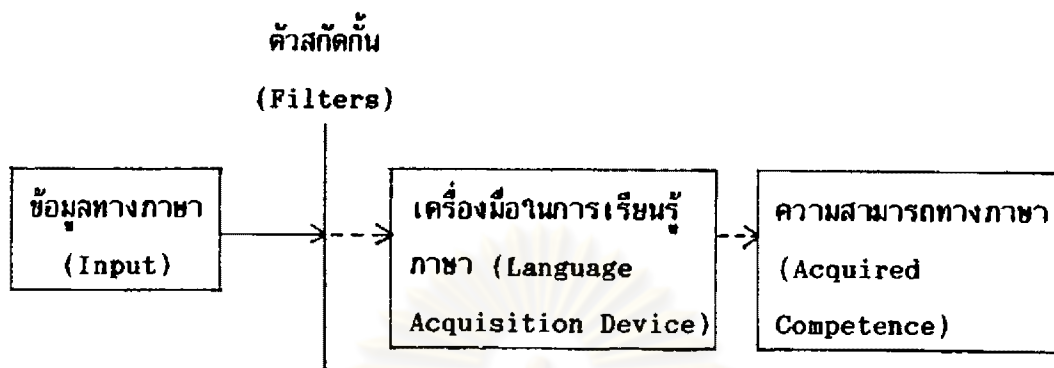
นอกจากนั้น อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และคณะ (R.C. Gardner et al. quoted in John, H. Schumann 1975 : 216) ยังได้เสนอรูปแบบเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและองค์ประกอบอื่น ๆ กับความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติและองค์ประกอบอื่น ๆ กับความสามารถในการใช้ภาษาที่สอง

สตีเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen 1982 : 202) ได้ตั้งสมมุติฐานข้อมูลทางภาษา (Input Hypothesis) โดยอธิบายว่า ตัวสกัดกั้นหรือ "Filter" ด้านเจตคติเป็นสิ่งที่กีดขวางการเรียนรู้ข้อมูลทางภาษา หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจข้อมูลทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีตัวสกัดกั้นด้านเจตคติ ตัวสกัดกั้นหรือสิ่งกีดขวางในการเรียนรู้ภาษาที่สองในความหมายของสตีเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen) ได้แก่ เจตคติหรือสภาพอารมณ์ที่ไม่ดี แครเชนแสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้เรียนมีตัวสกัดกั้นด้านเจตคติ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเจตคติที่พึงปรารถนาต่อการเรียนภาษาขั้นนี้เพื่อลดตัวสกัดกั้นด้านเจตคตินี้ให้น้อยลง และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ภาษานั้น รูปแบบเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวสกัดกั้นทางเจตคติกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวสกัดกั้นทางเจตคติกับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

นอกจากนั้นสตีเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen 1981 : 21) ได้กล่าวสรุปว่า เจตคติเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาที่สองดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา คือ เป็นองค์ประกอบในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะใช้ภาษาติดต่อกับเจ้าของภาษา หรือยอมรับในการเรียนรู้ภาษานั้น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้ประโยชน์ โดยที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจภาษา และสามารถนำภาษาไปได้อย่างถูกต้อง

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ (R.C. Gardner 1973 : 245) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับการเรียนรู้ภาษาที่สองไว้ว่า

1. ลักษณะเจตคติและแรงจูงใจของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สคัญในการเรียนรู้ภาษาที่สอง
2. ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้เรียนที่สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติและแรงจูงใจที่ปรับตัวให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษานั้น
3. เจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา เป็นผลอันเกิดจากลักษณะเจตคติที่ผู้เรียนภาษาที่สองได้รับตั้งแต่ที่บ้าน และได้รับการส่งเสริมจากพ่อแม่และสิ่งแวดล้อม
4. การเรียนรู้ภาษาที่สอง จะ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้พฤติกรรมของสังคมเจ้าของภาษา ดังนั้นผู้เรียนอาจจะประสบปัญหาในด้านความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมของสังคมของผู้เรียนเองกับวัฒนธรรมของสังคมเจ้าของภาษา

จากแนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศอาจสรุปได้ว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ เจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์ และ เจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกกลุ่มชนเจ้าของภาษา ซึ่งเจตคติทั้งสองประเภทต่างก็มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษา กล่าวคือ หากผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ขณะเดียวกัน ประสบการณ์ในการเรียนที่ดี และการที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ก็ส่งผลย้อนกลับให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างทางเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ

เจตคติของแต่ละบุคคลที่มีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศอาจจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยทางครอบครัว อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อการเกิดความแตกต่างทางเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ อาร์ ซี การ์ดเนอร์ (R.C. Gardner 1985 : 110-111) กล่าวถึง เจตคติของบิดามารดาที่มีต่อชนชาติอื่นและภาษาอื่น มีอิทธิพลต่อเจตคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาของบุตรว่า ผู้เรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อชุมชนอื่น และมีความต้องการเรียนภาษาของชุมชนนั้น ด้วยความรู้สึกสนใจอย่างแท้จริง มักจะมาจากครอบครัวซึ่งมีความรู้สึกเดียวกัน กล่าวโดยสรุปคือ บิดามารดาเป็นผู้ปลูกฝังเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศของบุตร

นอกจากนี้ การ์ดเนอร์ ยังได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า บิดามารดาสามารถเป็นผู้สนับสนุนหรือทำลายเจตคติที่ดีของบุตรได้ในเวลาเดียวกัน การ์ดเนอร์ได้แบ่งบทบาทของบิดามารดาที่มีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศของบุตรออกเป็น 2 ประเภท คือ บทบาทในการส่งเสริม (Active Role) และ บทบาทที่ไม่ส่งเสริม (Passive Role) บทบาทในการส่งเสริมได้แก่ บทบาทของบิดามารดาซึ่งสนับสนุนดูแลให้บุตรทำการบ้านและทบทวนบทเรียน ส่วนบทบาทที่ไม่ส่งเสริมนั้น เป็นบทบาทที่แม้แต่บิดามารดาเองอาจไม่รู้ตัว เป็นเจตคติของบิดามารดาที่มีต่อชุมชนที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และมีต่อภาษาต่างประเทศที่บุตรกำลังศึกษาอยู่ บิดามารดาอาจมีบทบาทในการส่งเสริม และบทบาทที่ไม่ส่งเสริม ในเวลาเดียวกัน กล่าวคือ ในขณะที่บิดามารดาสนับสนุนและต้องการให้บุตรประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศ บิดามารดาอาจแสดงเจตคติทางบวกหรือลบต่อเจ้าของภาษาไปพร้อมกันด้วย ถ้าบิดามารดา

บทบาทในการส่งเสริม แต่มีเจตคติทางลบต่อเจ้าของภาษา จะลดแรงจูงใจในการเรียนภาษา
ของบุตร ผู้เรียนจะรู้สึกว่าจะไม่มีความจำเป็นในการเรียนภาษา กรณีเช่นนี้จะพบได้ในบิดามารดาที่
พูดภาษาอื่นไม่ได้

งานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของบิดามารดาที่มีต่อเจตคติในการเรียนภาษา
ต่างประเทศของบุตรได้แก่ งานวิจัยของดับบลิว อาร์ โจนส์ (W.R. Jones quoted in
R.C. Gardner 1985 : 43-44) ซึ่งพบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาเวลช์ (Welsh) เป็น
ภาษาที่สอง และอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาพูดภาษาเวลช์ได้จะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษา
เวลช์ มากกว่าผู้ที่บิดามารดาไม่สามารถพูดภาษาเวลช์ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้อภิปรายเพิ่มเติมว่า
นักเรียนที่มีบิดามารดามีเจตคติต่อภาษาเวลช์ในทางบวก หรือผู้ที่บิดามารดาแสดงความสนใจ
ภาษาเวลช์ จะมีเจตคติต่อภาษาเวลช์ในทางบวกไปด้วย

2. ปัจจัยด้านเพศ เมื่อพิจารณาในด้านความแตกต่างระหว่างเพศ อาร์ ซี การ์ดเนอร์
(R.C. Gardner 1985 : 43) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการเรียนรู้ภาษา
ต่างประเทศว่า การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศสามารถทำให้
ทราบถึงความแตกต่างทางเพศได้ กล่าวคือ เด็กผู้หญิงมีแนวโน้มจะแสดงเจตคติเชิงบวกมากกว่า
เด็กผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า เด็กผู้หญิงประสบความสำเร็จใน
การเรียนรู้ภาษามากกว่าเด็กผู้ชาย งานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ งานวิจัยของ ซี เบอร์สโตล
เอ็ม แกกนอน อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ พี ซี สมิธ และดับบลิว อาร์ โจนส์ (C. Burstall
1975, M. Gagnon 1974, R.C. Gardner and P.C. Smythe 1975a, W.R. Jones
1950a, 1950b quoted in R.C. Gardner 1985 : 43) ที่พบว่า เด็กผู้หญิงมีเจตคติ
เชิงบวกมากกว่าเด็กผู้ชาย

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียนเป็นปัจจัยประการ
หนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างทางเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ งานวิจัยของ อาร์ ซี
การ์ดเนอร์ และดับบลิว อี แลมเบิร์ต (R.C. Gardner and W.E. Lambert 1972 : 46)
ซึ่งศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนในเมืองคอนเนคติกัต (Connecticut) จำนวน 142 คน
นักเรียนเหล่านี้มาจากสังคมที่มีวัฒนธรรมและภาษาเดียว (Monocultural and Monolingual)
ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มิมีเจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของ
ภาษา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมของกลุ่มตัวอย่างนี้โอกาสในการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสและ
วัฒนธรรมฝรั่งเศสน้อย

ในปีเดียวกันเขาได้ศึกษาวิจัยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาวอเมริกันในเมืองเมน (Maine) ซึ่งกำลังเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง จำนวน 75 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเจตคติเพื่อต้องการนำภาษาไปใช้ประโยชน์มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาฝรั่งเศสสูง ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมของนักเรียนเป็นสังคมแบบสองภาษา (Bilingual) นักเรียนจึงต้องการเรียนภาษาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์มากกว่า (R.C. Gardner and W.E. Lambert 1972 : 46)

งานวิจัยของ นีล ฟรานซิส คavanaugh (Neal Francis Cavanaugh 1977 : 674-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาที่สองของผู้เรียนที่อยู่ในสังคมแบบภาษาเดียว (Monolingual Community) เปรียบเทียบกับการศึกษาของโรเบิร์ต ซี การ์ดเนอร์ และ วอลเลส อี แลมเบิร์ต (Robert C. Gardner and Wallace E. Lambert) ที่ศึกษาผู้เรียนชาวแคนาดาที่อยู่ในสังคมแบบสองภาษา (Bilingual Community) ตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนียจำนวน 171 คน ที่ใช้ภาษาและมีรูปแบบวัฒนธรรมอย่างเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมแบบสองภาษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านทักษะการพูดมากที่สุด ส่วนผู้เรียนที่อยู่ในสังคมแบบภาษาเดียวก่อนให้ความสำคัญต่อทักษะภาษาทั้งสี่ทักษะเท่า ๆ กัน

4. ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ลักษณะของแผนการเรียนการสอนมีอิทธิพลต่อความแตกต่างทางเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนเช่นกัน ที่ มิลเลอร์ และ อาร์ แฮร์ริส (T. Mueller and R. Harris 1966 : 133-137) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลให้นักศึกษาระดับวิทยาลัยที่กำลังเรียนวิชาภาษาฝรั่งเศสถอนหน่วยกิตการเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการฟังพูด (Audio-lingual) ตามวิธีการสอนที่ครูคิดกำหนดขึ้นเอง ส่วนอีกกลุ่มเรียนด้วยวิธีเดียวกัน แต่ใช้การฝึกจากแบบเรียนและจากห้องปฏิบัติการ ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มทดลองมีอัตราการถอนหน่วยกิตของนักศึกษาต่ำกว่าในกลุ่มควบคุม และเมื่อติดตามผลต่อไปพบว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ถอนหน่วยกิตก่อนสำเร็จการเรียนในปีที่สองมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่า ลักษณะแผนการเรียนของกลุ่มทดลองมีผลให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งนี้นักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนและเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษาฝรั่งเศส

ครูผู้สอนมีส่วนส่งเสริมให้การเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและต่อครูผู้สอนมีผลทำให้นักเรียนสนใจและอยากเรียน รวมทั้งมีความขยันตั้งใจทำงาน ซึ่งสติเฟน ดี แครเชน (Stephen D. Krashen 1981 : 23)

ได้กล่าวว่า "เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อชั้นเรียน และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง กล่าวคือ ผู้เรียนที่มีความรู้สึกว่าการเรียนภาษาในชั้นเรียนมีความสนุกสนาน และมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้สอน จะส่งผลให้ผู้เรียนพยายามเรียนภาษานั้นมากขึ้น"

5. ปัจจัยด้านวิธีวัดเจตคติ อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (2525 : 26) ได้กล่าวถึงปัจจัยประการหนึ่งที่แสดงความแตกต่างทางเจตคติของผู้เรียน ได้แก่ ความเชื่อถือได้ (Reliability) และความตรง (Validity) ของวิธีการวัดเจตคติ กล่าวคือ สิ่งที่ทำให้เกิดความไม่เที่ยงตรงในการวัด เกิดมาจากความสามารถในการตีความหมายของผู้ตอบ ความสามารถในการใช้ภาษาที่หนึ่งของผู้ตอบ และความสามารถในการใช้ภาษาที่สองของผู้ตอบ หากเกิดกรณีที่แบบสอบถามใช้ภาษาที่สองในการวัดเจตคติ ผลที่ได้อาจกลายเป็นการวัดความสามารถทางภาษา มากกว่าวัดความรู้สึกที่แท้จริง

เจ ดับบลิว ออลเลอร์ (J.W. Oller 1979 : 125) ได้อธิบายถึง ปัจจัยที่พาให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบตามความเป็นจริง คือ ผู้ตอบมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามตรงกับความต้องการของผู้ออกแบบสอบถาม (Approval Motive) แทนที่จะตอบตามความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แท้จริงของตน เพื่อว่าจะได้เป็นที่ยอมรับในสายตาของผู้อื่น ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนอาจมีแนวโน้มที่จะมองตนเองในทางที่ดีเกินกว่าความเป็นจริง (Self-Flattery Tendency) หรือเลกว่าความเป็นจริง ผู้ตอบอาจมีแนวโน้มที่จะตอบคำถามให้เหมือน ๆ กัน (Response Set) เพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอในการแสดงออก คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามเหล่านี้จึง ไม่อาจเป็นเครื่องวัดเจตคติที่แท้จริงได้อย่างสมบูรณ์

กล่าวโดยสรุป ความแตกต่างทางเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศของแต่ละบุคคล อาจจะเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ซึ่ง ได้แก่ ปัจจัยทางครอบครัว อิทธิพลของเจตคติของบิดามารดาที่มีต่อภาษาต่างประเทศ ความแตกต่างระหว่างเพศ สังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน การเรียนการสอนของครู และวิธีการวัดเจตคติ

การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

ในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ย่อมมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษา รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษา จากแนวคิดที่ว่าเจตคติมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

คังคาล์วของ แคลร์ เบอร์สตอล (Clare Burstall 1975 : 7) ที่ว่า "เจตคติในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นผลมาจากอิทธิพลของประสบการณ์ในการประสบความสำเร็จและความล้มเหลวในการเรียนภาษาต่างประเทศ" จึงมีนักวิชาการทางการเรียนรู้ภาษาหลายท่านศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศดังนี้

เอ็ม เฮนริค และ ดี เคนเนดี (M. Henrick and D. Kenedy 1968 : 200) ได้อธิบายถึงการที่เจตคติของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน และหากผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาระดับการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้ เจตคติของผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่อเปรียบเทียบกับเจตคติในขณะที่เริ่มเรียน

แคลร์ เบอร์สตอล และคณะ (Clare Burstall et al. quoted in R.C. Gardner 1985 : 92) ได้ศึกษาพบว่า การที่ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาจะส่งผลให้เกิดเจตคติทางบวกต่อการเรียนมากขึ้น เขาได้ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสปีแรก กับเจตคติในการเรียนภาษาในปีที่สอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนในปีที่สองกับเจตคติในการเรียนของปีแรก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สัมฤทธิ์ผลในการเรียนเมื่ออิทธิพลต่อเจตคติ มากกว่าที่เจตคติจะมีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการเรียนภาษา

นอกจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการเรียน จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศแล้ว สถานการณ์ในการเรียนก็ส่งผลให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนได้เช่นกัน ดังที่ อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และคณะ (R.C. Gardner et al. 1974 : 270-277) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสสำเนียงแคนาดาของนักเรียนเกรด 8 ที่ได้ไปทัศนศึกษาในเมืองควิเบก (Quebec) เป็นเวลาเพียง 4 วัน พบว่านักเรียนมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในเชิงบวกมากขึ้น และนักเรียนมีความสนใจในการเรียนภาษาฝรั่งเศสมากขึ้น อันเป็นผลจากเจตคติเพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกเจ้าของภาษา

นักวิจัยหลายท่านได้ให้ข้อสังเกตว่า การได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ต่อการเยี่ยมชมกลุ่มชนเจ้าของภาษา จะส่งผลให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในเชิงบวกได้ เพราะธรรมชาติของการมีปฏิสัมพันธ์นั่นเอง ที่สร้างเสริมการเกิดเจตคติเชิงบวกของ

บุคคล ดังผลการศึกษาของ เจ อี ฮอฟแมน และ ไอ แซค (J.B. Hofman and I. Zak 1969 : 165-171) ที่พบว่า นักศึกษาที่ร่วมเข้าค่ายในประเทศอิสราเอลเป็นเวลา 5 สัปดาห์ กลุ่มที่มีโอกาสคลุกคลีกับกลุ่มชนเจ้าของภาษามากกว่า มีเจตคติในเชิงบวกต่อชาวยิวและประเทศอิสราเอลเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

อาร์ คลีเมนต์ (R. Clement 1979 : 52) ได้ศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นผลมาจากสถานการณ์การเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนชาวแคนาดา ที่เรียนภาษาฝรั่งเศส 2 กลุ่ม กลุ่มแรกให้เรียนในชั้นเรียน กับกลุ่มที่สอง เป็นนักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ทางภาษาซึ่งเรียนรู้จากการออกเฝ้ายมชุมชน ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการของเจตคติในการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนกลุ่มที่สองดีขึ้น และความกังวลใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนในชั้นเรียนลดลง

การที่ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศในทางลบ อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความต้องการ ความคาดหวัง ประสบการณ์ ตลอดจนความเชื่อดั้งเดิมของผู้เรียน เช่น นักเรียนอาจจะมีความเห็นว่า ภาษาต่างประเทศไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียน หรือรู้สึกว่าการเรียนภาษาต่างประเทศน่าเบื่อ ซึ่ง เอ เอ สมิต (A.A. Smith 1971 : 82-88) ได้แนะนำว่า การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนควรจะช่วยแก้ไข เปลี่ยนแปลงเจตคติในทางลบของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และช่วยสร้างเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศในทางบวกได้

นอกจากนี้ เอ็ม เฮนริค และ ดี เคนเนดี (M. Henrick and D. Kennedy 1968 : 200-204) ได้อธิบายถึงสาเหตุประการหนึ่งที่ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ เนื่องมาจากการที่นักเรียนถูกบังคับให้เรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศอันจะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกมีน้ำหนักในการเรียน และแปรเปลี่ยนมาเป็นเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ในการนี้ ผู้สอนอาจปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนได้ โดยปรับปรุงแผนการเรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน

ดับบลิว อาร์ โจนส์ (W.R. Jones 1966 : quoted in R.C. Gardner 1985 : 89) ได้อธิบายถึงสาเหตุที่นักเรียนใน 4 ระดับชั้นที่เรียนภาษาเวลช์ (Welsh) มีเจตคติเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกและ เชิงลบว่า การที่ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในเชิงบวกมีสาเหตุจากความสนใจ การเห็นประโยชน์ของการเรียน ความเป็นชาตินิยม และความ

คล่องแคล่วในการใช้ภาษา ความสนใจในการเรียนมีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนในระยะ 3 ปีแรก แต่กลับเป็นปัจจัยที่ลดความสำคัญลงในปีที่ 4 การเห็นประโยชน์ของการเรียนมีความสำคัญต่อเจตคติของผู้เรียนตลอดทั้ง 4 ปี ส่วนในกลุ่มผู้ที่ไม่ชอบเรียนภาษาเวลส์ พบว่าเป็นผู้เรียนที่ไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาต่างประเทศ เห็นว่าการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นเรื่องที่ยาก และขาดความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งโจนส์ได้เสนอแนะว่า การพัฒนาเจตคติของผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกนั้น ผู้สอนควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้น่าสนใจ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ของการเรียน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากนี้ควรจัดวางแผนการเรียนซึ่งทำให้ผู้เรียนรับรู้ความก้าวหน้าหรือพัฒนาการในการเรียนของตน

จากผลการศึกษานักวิชาการหลายท่านพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาที่สองมีแนวโน้มจะเป็นเชิงบวกน้อยลง ความระดับอายุที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียน (R.C. Gardner and P.C. Smyth 1975a, W.R. Jones 1950a, 1950b, D. Jordan 1941 quoted in R.C. Gardner 1985 : 44) แม้เหตุผลที่ผู้เรียนมีเจตคติน้อยลงไปยังไม่ชัดเจนทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนมีเจตคติเชิงบวกน้อยลงขณะที่อายุมากขึ้น หรือว่าการศึกษา (ซึ่งมีความสัมพันธ์กับอายุ) มีแนวโน้มทำให้ผู้เรียนเองประเด็นปัญหาในลักษณะที่เป็นกลางมากขึ้น เป็นผลให้มีเจตคติเชิงบวกน้อยลง รวมทั้งสาเหตุจากประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่มีอิทธิพลต่อการคิดวิเคราะห์ในสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดของผู้เรียนได้มากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีเจตคติเชิงบวกน้อยลง

สาเหตุประการหนึ่งที่เจตคติในเชิงบวกต่อการเรียนภาษาที่สองมีแนวโน้มลดลงนั้นสืบเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ในการเรียน กล่าวคือ ผู้เรียนจะได้รับความรู้ทางภาษาที่สองเพิ่มขึ้นตามวัยที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นในกระบวนการเรียนจำเป็นต้องมีการวัดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนที่ยากขึ้นกว่าวัยเด็ก ซึ่งประสบการณ์ในการเรียนภาษาที่เพิ่มพูนขึ้นนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนประสบทั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดังกล่าวจะมีผลย้อนกลับมาสู่การแปรเปลี่ยนเจตคติในตัวผู้เรียนเอง (R.C. Gardner 1985 : 44)

ดับบลิว อาร์ โจนส์ และ ดี จอร์แดน (W.R. Jones 1950 : 44 and D. Jordan 1941 : 28) มีความเห็นสนับสนุน การ์ดเนอร์ โดยศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษามีแนวโน้มที่จะมีระดับสูงขึ้น เมื่อผู้เรียนมีอายุมากขึ้น แต่จะมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาลดลง

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ (R.C. Gardner, 1985 : 106) กล่าวสรุปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศว่า

1. การเปลี่ยนแปลงเจตคติและแรงจูงใจมักจะเกิดขึ้นกับกลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะสองวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มชนที่ต้องการจะเป็นเหมือนเจ้าของภาษา
2. การมีประสบการณ์ในการเดินทาง หรือการใช้ชีวิตในสภาวะสองวัฒนธรรมจะเป็นแรงเสริมให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีเจตคติเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น
3. การเปลี่ยนแปลงเจตคติอย่างเห็นได้ชัดแจ่มมักจะเกิดขึ้นกับหลักสูตรการเรียนภาษาแบบระยะสั้น ซึ่งในที่นี้หมายความถึง หลักสูตรที่มีระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 6 สัปดาห์ไปจนถึง 1 ปี ทั้งนี้ความแปลกใหม่และระยะเวลาที่สั้นของหลักสูตรทำให้ผู้เรียนมีเจตคติแปรเปลี่ยนไป
4. ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ คือ ระดับคะแนนที่ผู้เรียนได้รับหลังจากมีการวัดผล ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนจะมีเจตคติในเชิงบวก ส่วนผู้เรียนที่มีเจตคติในเชิงลบ อาจมีสาเหตุจากประสบการณ์ในการเรียนที่ไม่ดี เช่น มีความสับสน ไม่เข้าใจบทเรียน เป็นต้น
5. กิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิต รวมทั้งประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาของผู้เรียนแต่ละคน มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุป การเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ในการเรียนของผู้เรียน หากผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนได้ดีขึ้น ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวก นอกจากนี้สิ่งแวดล้อม และกิจกรรมในการเรียนการสอนก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษาต่างประเทศเช่นกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งสรุปงานวิจัยดังกล่าวเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้ คือ งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนภาษาอังกฤษ งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ และงานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษ

ก. งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนภาษาอังกฤษ

กาญจนา ปราบพาล (Kanchana Prapphal 1981 : 127-128) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 1 ในคณะต่าง ๆ จำนวน 13 คณะ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 528 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ระดับคะแนนเฉลี่ย (GPA) ของการเรียนระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r = 0.04, p < .001$) ผู้วิจัยได้สรุปว่า เนื่องจากระดับคะแนนเฉลี่ยของการเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นตัวทำนายความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษได้ดีที่สุด จึงกล่าวได้ว่า องค์ประกอบด้านพุทธิศึกษา (Cognitive Factors) มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนองค์ประกอบด้านทัศนคติอาจเกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

มาลินี จันทวิมล และคณะ (2525 : 164-167) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความถนัด ทัศนคติและความสามารถภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่เริ่มเรียน วิชาภาษาอังกฤษต่างชั้นกัน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 โดยใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 1503 คน ผลการวิจัยทางด้านความถนัด และทัศนคติปรากฏว่า ผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความถนัดในการเรียนภาษาอังกฤษสูงที่สุด รองลงมาคือ ผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 1 ตามลำดับ ในด้านทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูงสุด รองลงมาคือ ผู้ที่เริ่มเรียนภาษา

อังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 1 ตามลำดับ ในด้านทัศนคติต่อชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษและ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า ผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้ผู้วิจัยให้เหตุผลว่า อาจเนื่อง จากผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวุฒิภาวะเหมาะสมกับการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ สามารถเข้าใจ และรู้ถึงประโยชน์ของภาษาอังกฤษจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่อยู่ รอบข้างในชีวิตประจำวัน และการที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาแม่ของตนได้อย่างดีแล้ว อาจเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น

อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (2527 : 197-198) ได้ศึกษาองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยวิธีการต่าง ๆ ในระดับมัธยมศึกษา คือ การ เรียนการสอน แบบเรียนโดยมีผู้สอน แบบเรียนด้วยตนเอง และแบบผู้เรียนเลือกวิธีเรียนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตมัธยมศึกษาในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 จำนวน 96 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ในกลุ่มผู้เรียนโดยมีผู้สอนนั้น กลุ่ม ตัวอย่างที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีทัศนคติไม่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าทัศนคติต่อวิธีเรียนโดยผู้เรียนเรียน ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางลบกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (Achievement Scores) และคะแนนรวมจากการทดสอบทางภาษา หรือคะแนนมหภาษา (Macro Test Scores) ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่า ทัศนคติเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษได้ดีนั้น มีปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลต่อความสำเร็จ คือ ทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วย ตนเองหรือการเลือกวิธีเรียนวิธีสอนด้วยตนเอง สิ่งนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่า ในการเรียนภาษาชั้น กลางหรือชั้นสูงนั้น การรู้จักศึกษาหาความรู้หรือฝึกฝนด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญ เช่นเดียวกับการรู้จักเลือกวิธีเรียนด้วยตนเอง

ข. งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

วารลักษณ์ ตีพยากรณ์ (2519 : 42) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาทัศนคติและ ข้อคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อการกำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชา บังคับ จำนวน 520 คน ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัย เชียงใหม่เป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะภาษาอังกฤษมีประโยชน์ต่อนักศึกษาในการใช้ เป็นเครื่องมือใน การอ่านตำราและค้นคว้า ใช้ในการฟัง พูด และศึกษาต่อต่างประเทศ ตลอดจนใช้ประโยชน์ใน การประกอบอาชีพ นอกจากนี้ นักศึกษาให้ความเห็นว่าการเรียนภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัย

ควรเน้นนำไปในทางการใช้ภาษาโดยตรง เช่น การฟังเพื่อความเข้าใจ การสนทนาภาษาอังกฤษ เป็นต้น และในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ควรเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ การอ่านเพื่อความเข้าใจ การฟังเพื่อความเข้าใจ การสนทนาภาษาอังกฤษ และการเขียน

เลิศพร ภาวะสกุล (2527 : 10-60) ได้ทำการศึกษาทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ สัมฤทธิ์ผลของการเรียนภาษาอังกฤษ และความต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตในการเรียนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ของวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 533 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนคิมมีแนวินั้นจะมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ และมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนดีกว่า ส่วนพวกที่เรียนไม่คิมมีแนวินั้นจะไม่ชอบภาษาอังกฤษ ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาเมื่อมีอายุน้อยจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ และมีทัศนคติต่อภาษาอังกฤษดีกว่าผู้ที่เริ่มเรียนเมื่ออายุมากกว่า ในกลุ่มที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชนจะมีทัศนคติที่ดีและประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่าผู้ที่เริ่มเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นระยะเวลา นานกว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษมากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาเรียนน้อยกว่า ในกลุ่มผู้เรียนที่มีอายุน้อยมีจำนวนผู้ที่ไม่ชอบภาษาอังกฤษอยู่ในอัตราที่สูงกว่าผู้เรียนที่มีอายุมาก แต่อัตราส่วนของผู้ที่ทัศนคติที่ดีจะลดลงตามกลุ่มอายุที่ลดน้อยลง เพศหญิงมีทัศนคติในทางบวกมากกว่า และประสบความสำเร็จในการเรียนสูงกว่าเพศชาย และผู้ที่มีบิดาประกอบอาชีพทางด้านวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ วิศวกร ครู จะเป็นกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดี และประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษมากกว่าในกลุ่มบิดาที่มีอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ความเข้าใจและความชอบในการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดี

ค. งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ

ชุมพล ปานเกตุ (2513 : 53-56) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล โดยใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 300 คน พบว่า สัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของนักเรียนแต่พบว่าทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ กล่าวคือ โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนชายและหญิงที่ชอบวิชาภาษาอังกฤษ จะมีคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์สูงกว่านักเรียนชายและหญิงที่ไม่ชอบภาษาอังกฤษ

พิมพ์ภรณ์ เครื่องกาแพง (2522 : 36-40) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ตัวอย่างประชากร เป็นนักศึกษาระดับปี 2 วิทยาลัยพลศึกษาเชียงใหม่ จำนวน 62 คน เป็นเพศชาย 39 คน เพศหญิง 23 คน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวอย่างประชากรมีทัศนคติเชิงนิมิตต่อภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ครูและเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลสูงต่อทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาคู่ละมุ่มกัน มีทัศนคติต่อภาษาอังกฤษต่างกัน นักศึกษาวิชาเอกสุขศึกษา มีทัศนคติต่อภาษาอังกฤษดีกว่านักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ และนักศึกษาเพศหญิง มีทัศนคติต่อภาษาอังกฤษดีกว่านักศึกษาเพศชายอย่างมีนัยสำคัญ

มานพ โยตระกูล (2524 : 73-77) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางภาษา ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และคะแนนเฉลี่ยสะสมกับผลสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้อย่างประชากรจำนวน 175 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ความถนัดทางภาษา และคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กับคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ
2. ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.18$) กล่าวคือ นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูง จะมีคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่ำกว่า
3. ความถนัดทางภาษา ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และ คะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์กับคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ และร่วมกันทำนายคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อัจฉรา วงศ์โสธร และคณะ (2525 : 69-72) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน และวิธีการเรียน กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ องค์ประกอบที่ศึกษา ได้แก่ ความถนัด ทัศนคติ และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ทั้งชายและหญิง จำนวน 97 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ความถนัดในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการ

เรียนภาษาอังกฤษ ของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กับคะแนนสัมฤทธิ์
 ผลในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษา
 อังกฤษ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษ
 แต่มีความสัมพันธ์กับคะแนนสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยได้สรุปว่า ความถนัด และ
 ทัศนคติอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกันในโครงสร้างระดับลึก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สตีเฟน ดี
 แครเชน (Stephen D. Krashen 1981) ที่ว่าความถนัดมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียน
 แบบจำ (Learning) ในขณะที่ทัศนคติและแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนแบบเรียน
 รู้โดยไม่รู้ตัว หรือเรียนรู้แบบเข้าใจ และชอบ (Acquisition)

เอกฉัตร พัทธราช (2528 : 48) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ
 ต่อการเรียนภาษาอังกฤษกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาใน
 ภาคกลาง รวม 5 แห่ง จำนวน 494 คน ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษมี
 ความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคกลาง
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชลธิชา จินดาภูล (2530 : 47) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์
 ระหว่างนิสัยในการเรียน ความสนใจในภาษาอังกฤษ ทัศนคติต่อภาษาอังกฤษกับผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร
 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพ-
 มหานคร จำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจนิสัยในการเรียน
 ของศรีสมร พุ่มสะอาด แบบวัดทัศนคติของเอกฉัตร พัทธราช และแบบสำรวจความสนใจในภาษา
 อังกฤษและแบบสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า
 นิสัยในการเรียน ความสนใจในภาษาอังกฤษ และทัศนคติต่อภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ง. งานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

จรรยา สุวรรณทัต (2519 : 51-65) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ภาษาอังกฤษของเด็กไทยในระดับชั้นต่าง ๆ จำนวน 3,981 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กไทยใน
 ประเทศไทยส่วนใหญ่มิ่ทัศนคติเชิงนิมานต่อความสนใจภาษาอังกฤษ ความสนใจภาษาอังกฤษของ
 เด็กในระดับมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกันในด้านการฟังและการอ่าน ซึ่งจัดเป็นทักษะทางการรับสาร

(Receptive Skills) ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากกว่าการพูด และการเขียนซึ่งจัดเป็นทักษะทางการสื่อสาร (Productive Skills) นอกจากนั้นยังพบว่า ในด้านเครื่องมือวัดความสนใจ การเข้าร่วมในกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกโรงเรียน และการเห็นประโยชน์ของภาษาอังกฤษ ให้ผลที่สอดคล้องกันว่า ในกลุ่มเด็กที่มีภูมิลำเนาสูงกว่า จะแสดงความสนใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของภาษาอังกฤษได้ชัดเจนกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่มีภูมิลำเนาน้อยกว่า ซึ่งยังมีโอกาสและประสบการณ์จำกัด จึงทำให้เด็กเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษในแง่ที่แคบและไม่ชัดเจน และผลการวิจัยยังแสดงว่า ความสนใจภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนรัฐบาลและ เอกชนไม่แตกต่างกัน

นิยม สารรัตน์ (2524 : 48) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมวิทยาศาสตร์กับโปรแกรมศิลปภาษา ในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 9 จำนวนตัวอย่างประชากร 200 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้งสองโปรแกรมมีทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษในทางบวก นักเรียนที่เคยได้รับคะแนนภาษาอังกฤษสูงมีทัศนคติและแรงจูงใจสูง ส่วนนักเรียนที่เคยได้รับคะแนนภาษาอังกฤษต่ำมีทัศนคติและแรงจูงใจต่ำ และพบว่าทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสอง โปรแกรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรุวรรณ กัสสรศิริ (2526 : 40) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติของนักเรียนในวิชาฟัง-พูดภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสม และนักเรียนที่เรียนโดยวิธีธรรมดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมวิไล อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลอง 30 คน ดำเนินการสอนโดยประยุกต์แบบเรียนจากหนังสือ Keep Talking Book 1 จำนวน 10 บทเรียน โดยนำสื่อประสมมาประกอบการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อสอบวัดความสามารถทางการฟัง-พูด และแบบสอบถามเจตคติ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อประสมมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเจตคติที่เรียนโดยใช้สื่อประสมแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโดยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้สื่อประสมมีเจตคติดีกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีธรรมดา

สุวิมล จันทร์ลอย (2527 : 86) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้าน การเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สมรรถภาพในการอ่านเร็ว และเจตคติต่อการเรียนการอ่าน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากชุดการอ่านที่มีคามาก่อนการอ่าน ระหว่างการ อ่าน และหลังการอ่าน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียน นราสิกขาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 76 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ใช้เวลาทดลอง 36 คาบการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบวัดสมรรถภาพการอ่านเร็ว แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลด้านความเข้าใจในการอ่าน และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนการอ่าน ภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยปรากฏว่า ก่อนและหลังการทดลอง การอ่านภาษาอังกฤษที่มีคามาก่อน ประกอบ ไม่ทำให้เจตคติต่อการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้สรุปผล ว่าระยะเวลาที่ใช้คามาก่อนในการฝึกยังไม่พอ หากมีการประ เหมินผลต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ นักเรียน อาจจะมีเจตคติสูงขึ้นกว่าเดิม

กรรณิการ์ ทองทา (2528 : 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจและ เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนด้วยวิธีการ อาร์ เอส เอ็ม (Reader Selected Miscues) และวิธีการโคลซ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวิไลเกียรติอุปถัมภ์ จังหวัดแพร่ จำนวน 84 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง ให้กลุ่มทดลองเรียนการอ่านด้วยวิธี อาร์ เอส เอ็ม คือ วิธีการที่ผู้อ่านเลือกคำที่ พบในขณะ ที่อ่าน ซึ่งเป็นเหตุให้ไม่เข้าใจความหมายของข้อความ และนัก ที่มีปัญหาอาจอภิปรายใน กลุ่มผู้เรียน เพื่อหาวิธีแก้ไขที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีการ โคลซ คือให้นักเรียนคิดหาคำเติมลงในช่องว่างให้ตรงกับคำเดิม หรือใช้แทนคำเดิม ซึ่งมีความ ถูกต้องทั้งด้านความหมายและไวยากรณ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถ สูง ปานกลาง ต่ำ ที่เรียนการอ่านด้วยวิธีการ อาร์ เอส เอ็ม และวิธีการโคลซ มีความเข้าใจใน การอ่านภาษาอังกฤษ และมีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุเบดา ปาทาน (2529 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดย ใช้แบบฝึกกรวมประโยคและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 88 คน ดำเนินการสอน 12 คาบ ผลการ วิจัย พบว่า การสอนเขียนโดยใช้แบบฝึกกรวมประโยค ทำให้ผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนแตกต่างจากการสอนเขียนโดยวิธีแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน กล่าวคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ศรีสกุล คำนุทธศิลป์ (2529 : 104-105) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สมรรถภาพการอ่านเร็ว และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอนอ่าน 3 วิธี โคลซ SQ 3R และ ตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี จำนวน 120 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 40 คน กลุ่มควบคุมเรียนการอ่านตามคู่มือครู กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนการอ่านด้วยวิธีโคลซ และกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนการอ่านด้วยวิธี SQ 3R ซึ่งหมายถึงวิธีสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแนวการสอนของ ฟรานซิส พี โรบินสัน (Francis P. Robinson อ้างถึงในศรีสกุล คำนุทธศิลป์ 2532 : 11) มีลำดับขั้นตอนในการสอน คือ การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Survey) การตั้งคำถาม (Question) การอ่านข้อความอย่างละเอียดช้า (Read) การพยายามตอบคำถาม หรือเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) และการทบทวนตรวจสอบบันทึกที่เขียนไว้ (Review) ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ สมรรถภาพการอ่านเร็ว และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภาพ บุตรสีห์ (2529 : 76-77) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษและทัศนคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนการอ่านด้วยการใช้ TLS, SQ 3R และวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร จังหวัดหนองคาย จำนวน 90 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมเรียนการอ่านภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการใช้ SQ 3R และกลุ่มทดลองที่ 2 เรียนการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการใช้ TLS (Top Level Structure) การสอนอ่านที่ยืดหลักของ เบนตัน เจ บาร์เลตต์ (Brendan J. Bartlett อ้างถึงในสุภาพ บุตรสีห์ 2529 : 9) คือให้นักเรียนรู้จักเปรียบเทียบ (Comparison) ศึกษาปัญหา-การแก้ไข (Problem-Solution) หาเหตุ-ผล (Before-After or Cause-Effect) และการพรรณานชนิดแสดงรายการ (List) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสามกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่เรียนด้วยการใช้ TLS มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่ม SQ 3R และวิธีสอนตามคู่มือครู และนักเรียนที่เรียนการอ่านภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนด้วยการใช้ TLS และ SQ 3R มีเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อมรา รัชมณี (2529 : 77) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เจตคติ และความคงทนในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับการสอนโดยใช้คู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง จำนวน 91 คน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคกับการสอนโดยใช้คู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี 2530 มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง วิธีการสอนที่อาศัยกิจกรรม การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ เพิ่มเติมจากคู่มือการสอนของแบบเรียน โดยครูจะมอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมสัทภาษา การแสดงบทบาทสมมุติ การกรอกตารางเวลา เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาตามหน้าที่ นอกเหนือจากการเรียนรู้แต่เฉพาะในเรื่องของกฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ และโครงสร้างภาษา และได้มีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างวิธีการสอนที่ใช้กิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติกับวิธีการสอนแบบปกติ ดังนี้

กุสุมา โชคบำรุง (2530 : 43-46) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการเสริมการสอนวิชาภาษาอังกฤษหลักชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมุ่งงานปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 44 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 22 คน กลุ่มควบคุม 22 คน ใช้เวลาทดลอง 18 สัปดาห์ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยการเสริมกิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการเรียนและเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษมากกว่ากลุ่มควบคุม

นฤมล กลั่นเจริญ (2530 : 43-46) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ที่เรียนโดยการใช้และไม่ใช้กิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 50 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนด้วยวิธีการ

เสริมกิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติ มีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนและมีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วรรณิ โดสงวน (2530 : 35-38) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมเสริมโดยมุ่งงานปฏิบัติในการสอนภาษาอังกฤษเกษตร ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โปรแกรมเกษตรกรรม โรงเรียนปทุมวารุณ และโรงเรียนสมุทรปราการ จำนวน 74 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเสริมมุ่งงานปฏิบัติมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษเกษตรภายหลังการทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุม และมีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและเห็นประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ทศพร สุวรรณชาติ (2530 : 79-81) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลและทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอดแทรกและไม่สอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนกาวิละวิทยาลัย จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 34 คน ดำเนินการวิจัยโดยให้กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และกลุ่มควบคุมเรียนด้วยบทเรียนปกติ ใช้เวลาสอน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการทดลองสัมฤทธิ์ผลและทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลองระหว่างทำการทดลองพบว่า นักเรียนแสดงความสนใจ และแสดงความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ไม่ใช่เฉพาะในเวลาเรียน แต่ยังรวมไปถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่หมวดวิชาภาษาอังกฤษจัดขึ้นอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลไว้ว่า การที่ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรมเจ้าของภาษา ส่งผลให้นักเรียนแสดงความรู้สึกที่ต่อการเรียนภาษา และชนชาติของเจ้าของภาษา ผู้วิจัยสรุปว่า วิธีสอนโดยการสอดแทรกเนื้อหา หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีผลต่อทัศนคติและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาต่างประเทศ

ปัญญา สมจิตต์ (2530 : 69-70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนการอ่านด้วยวิธีการ SSR (Scanning, Skimming and Intensive Reading) และวิธีอ่านตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนจำนวน 72 คน จากโรงเรียนสูงเม่นชนูปถัมภ์ จังหวัดแพร่ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเรียนการอ่านด้วยวิธี SSR ซึ่งหมายถึง วิธีการที่ผู้อ่านสามารถเลือกเรื่องที่จะอ่านได้ตามความสนใจ

และตามจุดประสงค์ของตน แล้วอ่านในใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาความหมายจากสิ่งที่อ่านโดยอาศัยเทคนิคการอ่าน ได้แก่ การอ่านเก็บ (Scanning) การอ่านกวาด (Skimming) และการอ่านอย่างเข้ม (Intensive Reading) พร้อมทั้งการทบทวนที่ให้นักเรียนมีเวลาได้ประสบการณ์ทางภาษา โดยเฉพาะการอ่านด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนด้วยวิธีการตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนการอ่านด้วยวิธีการ SSR และวิธีการตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่าน และมีความเปลี่ยนแปลง เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พันธรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2531 : 91) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเรียน เจตคติ และความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการสอนตามแนวหน้าที่ของภาษาเพื่อสื่อความหมายและการสอนตามคู่มือครู โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน จากโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา จังหวัดพังงา ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการเรียน เจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกัน

หุสดี บทมารักษ์ (2532 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน เจตคติและการระลึกสิ่งที่อ่านได้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านตามวิธี MIA และการสอนตามคู่มือครู โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 80 คน ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา จังหวัดนครปฐม ใช้ระยะเวลาทดลอง 18 คาบ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู ส่วนกลุ่มทดลองได้รับการสอนอ่านตามวิธี MIA (Murdoch Integrated Approach) ซึ่งหมายถึง การสอนอ่านที่ผู้สอนใช้กิจกรรมและกระบวนการสอนอ่านตามแนวคิดของ ยอร์จ เอส เมอร์ดอค (George S. Murdoch อ้างถึงในหุสดี บทมารักษ์ 2532 : 7) ที่เน้นการจัดกิจกรรมในแต่ละคาบในลักษณะผสมผสานทักษะต่าง ๆ ทางภาษาในหลาย ๆ รูปแบบเข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนฝึกคิดแก้ปัญหา และดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองตามกระบวนการวิธีที่ครูเตรียมไว้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ เจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ และการระลึกสิ่งที่อ่านได้ของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามวิธี MIA และการสอนอ่านตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการเรียนภาษาต่าง

ประเทศ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้องานวิจัยออกเป็น งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนภาษาต่างประเทศ งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์หรือความสามารถในการเรียนภาษาต่างประเทศ และงานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

ก. งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนภาษาต่างประเทศ

เอลเลน เบียลีสตอก และมาเรีย โฟรลิช (Ellen Bialystock and Maria Frolich 1978 : 327-366) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภาษาที่สอง ได้แก่ ความถนัด เจตคติ และวิธีการเรียนรู้ภาษาที่สองโดยศึกษาจากนักเรียนเกรด 10 และเกรด 12 ซึ่งเรียนภาษาฝรั่งเศส จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความถนัด แบบสอบถามเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ ได้แก่ การฝึกฝน การควบคุมการตรวจสอบการใช้ภาษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา

อาร์ ค्लीเมนต์และคณะ (R. Clement et al. quoted in R.C. Gardner 1985 : 57) ได้ศึกษาถึงตัวแปรทางด้านเจตคติและแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาภาษาต่างประเทศต่อ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเกรด 9 10 และ 11 ดำเนินการวิจัยโดยวัดเจตคติ แรงจูงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาฝรั่งเศส ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรที่พยากรณ์การตัดสินใจศึกษาภาษาต่างประเทศได้ดีที่สุด คือ ตัวแปรทางด้านแรงจูงใจ ซึ่งประกอบด้วย ความเข้มข้นของแรงจูงใจ ความปรารถนาในการเรียนภาษาฝรั่งเศส และเจตคติต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศส รองลงมาคือ ตัวแปรด้านความสนใจในการเรียนภาษาฝรั่งเศส ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยว่า ตัวแปรทางด้านเจตคติและแรงจูงใจเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายการศึกษาคือของนักเรียนได้

แคเธอรีน มอร์ริว ราเมจ (Katherine Morrow Ramage 1987 : 855) ได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยทางด้านแรงจูงใจ และเจตคติ ที่เป็นตัวทำนายความต่อเนื่องในการเรียนภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียนและการไม่เรียนต่อภาษาต่างประเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อ คือ นักเรียนมีแรงจูงใจอย่างไรในการเรียนภาษาต่างประเทศ และมีปัจจัยทางด้านแรงจูงใจ และเจตคติลักษณะใดบ้างที่จูงใจให้นักเรียนตัดสินใจ

าจเรียนหรือไม่เรียนต่อภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนภาษาฝรั่งเศส 3 ชั้นเรียน นักเรียนที่กำลังเรียนภาษาสเปน 3 ชั้นเรียน จากโรงเรียน 3 แห่งที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติและแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อและไม่เรียนต่อภาษาต่างประเทศของนักเรียน ทั้งนี้ลักษณะของเจตคติและแรงจูงใจที่มีผลดังกล่าว คือ ระดับคะแนนที่นักเรียนได้รับในการเรียนภาษาต่างประเทศ และพบว่าในกลุ่มที่ตัดสินใจเรียนภาษาต่างประเทศก่อนนั้น เป็นผู้ที่มีความสนใจเรียนภาษาต่างประเทศมากกว่ากลุ่มที่ไม่เรียนต่อ

มูราบัค ซาเล็ม อัล-บราค (Murabak Salem Al-Braik 1987 : 40005-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศของนักศึกษาชาวซาอุดีอาระเบีย ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวซาอุดีอาระเบียที่กำลังเรียนอยู่ในสหรัฐอเมริกา จำนวน 176 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสติปัญญา เจตคติ แรงจูงใจ บุคลิกลักษณะและยุทธวิธีการเรียน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบดังกล่าวมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนทั้งสิ้น ในด้านยุทธวิธีการเรียนพบว่า นักศึกษาที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่อายุ 7-12 ปี มียุทธวิธีการเรียนที่ดีกว่านักศึกษาที่เริ่มเรียนทีหลัง นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาต้องการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ไม่ได้เรียนเพราะความสนใจในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ข. งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

แอนติโกเน ไจนอนาคอส (Antigone Giannakos 1981 : 960-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษา เจตคติต่อแผนการสอน และการเข้าศึกษาของผู้ใหญ่ที่ศึกษาทวิภาษาระหว่างภาษากรีกและภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้อพยพชาวกรีกในนิวยอร์ก จำนวน 59 คน ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาจากผู้เรียนทวิภาษากับผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเพียงอย่างเดียว โดยเปรียบเทียบในประเด็นต่อไปนี้ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ ความยาวของการใช้ประโยชน์ในภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ย ระดับความซับซ้อนของประโยคในภาษาอังกฤษ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษากรีก ความยาวของการใช้ประโยชน์ในภาษากรีกโดยเฉลี่ย ระดับความซับซ้อนของประโยคในภาษากรีก ความถี่ในการเข้าชั้นเรียน และเจตคติต่อแผนการสอนในด้านการเข้าร่วมชั้นเรียน ผู้วิจัยได้แยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา (1-6 ปี) และผู้ที่สำเร็จการศึกษา

ในระดับมัธยมศึกษา (7-12 ปี) ผลการวิจัยพบว่า

1. ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างผู้ที่เรียนทวิภาษากับผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองเพียงอย่างเดียวในทั้ง 8 ประเด็นศึกษา
2. ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระหว่างผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในประเด็น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษ ของผู้เรียนทวิภาษา ความยาวของการใช้ประโยคภาษาอังกฤษของผู้เรียนทวิภาษา ความซับซ้อนของการใช้ประโยคในภาษาอังกฤษของผู้เรียนทวิภาษา ความถี่ในการเข้าชั้นเรียน และ เจตคติต่อแผนการสอน
3. พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มตัวอย่างที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในประเด็น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา ความยาวของการใช้ประโยคในภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา และความซับซ้อนของประโยคในภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา
4. ไม่พบว่ามีผลกระทบระหว่างวิธีการสอน และพื้นฐานความรู้เดิม ในประเด็นความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนทวิภาษา ความยาวของการใช้ประโยคในภาษาอังกฤษของผู้เรียนทวิภาษา ความซับซ้อนของประโยคของผู้เรียนทวิภาษา ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา ความยาวของการใช้ประโยคในภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา ความซับซ้อนของประโยคในภาษากรีกของผู้เรียนทวิภาษา ความถี่ในการเข้าร่วมชั้นเรียนและ เจตคติต่อแผนการสอน

ราดี ซาอัด ซูเรอร์ (Radhi Saad Surur 1981 : 1822-A) ได้ทำการสำรวจเจตคติต่อภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของนักเรียน อาจารย์ และผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนประเทศซาอุดีอาระเบีย กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียนจำนวน 656 คน อาจารย์ 73 คน และผู้บริหาร 36 คน ผู้วิจัยดัดแปลงแบบวัดเจตคติของ ลีออน เอ. จาโคโบวิทซ์ (Leon A. Jacobovits) มาใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่านักเรียนให้ความสำคัญต่อลักษณะการสอนของครู วิธีการสอน และเนื้อหาของบทเรียน นักเรียนไม่ได้มีความประสงค์ที่จะตัดภาษาอังกฤษออกไปจากหลักสูตรการศึกษา แต่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร และคาดหวังว่าการเปลี่ยนแปลงจะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากขึ้น นักเรียนไม่ได้มองเห็นว่าภาษาอังกฤษมีประโยชน์ในชีวิตมากนัก แม้จะตระหนักว่าภาษาอังกฤษ มีความสำคัญต่อโลกของชาวอาหรับเพียงใดก็ตาม นักเรียนไม่ได้รู้สึกคัดค้านต่อการเรียนวัฒนธรรมต่างชาติ แต่คงให้ความสำคัญต่อตัวภาษามากกว่า อย่างไรก็ตาม ทั้งนักเรียน อาจารย์ และผู้บริหารไม่ได้รู้สึกถึงความยากลำบากในการใช้ภาษาอังกฤษแต่อย่างใด

แอล กลิคส์แมน อาร์ ซี การ์ดเนอร์ และ พี ซี สมิธ (L.Glikzman, R.C. Gardner, and P.C.Smythe 1982 : 625-647) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของเจตคติ เพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา ในการเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สองของนักเรียนเกรด 9 10 และ 11 ในรัฐออนตาริโอ (Ontario) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวัดเจตคติและแบบสังเกตพฤติกรรมในการเรียนภาษา เพื่อศึกษาลักษณะในการแสดงออก ในการร่วมกิจกรรมในการเรียนภาษา ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มี และ ไม่มีเจตคติ เพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนที่มีเจตคติ เพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษา มีแนวโน้มที่จะสมัครใจ ในการแสดงออกเพื่อตอบคำถามในชั้นเรียน และส่วนใหญ่จะตอบได้ถูกต้อง มีความพึงพอใจและมีความรู้สึก ว่าตนเองประสบความสำเร็จ ในการร่วมกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปว่า เจตคติ เพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษามีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ภาษาที่สอง กล่าวคือ เจตคติดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามหาโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถ ทางภาษา นอกจากนั้นเจตคดียังมีผลเกี่ยวเนื่องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาเป็นระยะเวลา นาน แต่ระดับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอาจมากขึ้นหรือน้อยลงตามอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น ผู้เรียนที่มีเจตคติ เพื่อต้องการให้เป็นเหมือนสมาชิกของกลุ่มชนเจ้าของภาษาจะมีลักษณะที่กระตือรือร้น และใช้ความพยายามในการเรียนภาษาที่สอง ซึ่งจะส่งผลให้มีความสามารถในการเรียนภาษาที่สอง สูงขึ้นด้วย

ค. งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ภาษาต่างประเทศ

มอสซี อนิสเฟล และ วอลเลส อี แลมเบอร์ท (Moshe Anisfeld and Wallace E. Lambert quoted in R.C. Gardner and W.E. Lambert 1972 : 217-227) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการ เรียนภาษาที่สอง โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชาวยิว (Jewish) เกรด 8-9 จำนวน 6 ห้องเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกำลังเรียนภาษาฮีบรู (Hebrew) เป็นภาษาที่สองในเมืองมอนทรีล (Montreal) ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติและความสามารถในการด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาฮีบรูเป็นภาษาที่สอง

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ อาร์ คลีเมนต์ พี ซี สมิธ และ ซี แอล สมิธ (R.C. Gardner R. Clement, P.C. Smythe and C.L. Smythe quoted in R.C. Gardner 1985 : 93-98) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ภาษาฝรั่งเศส โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนเกรด 7 ถึงเกรด 11 ที่เรียนภาษาฝรั่งเศส ติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี จำนวน 15 กลุ่ม จากเมืองต่าง ๆ ในแคนาดา แบ่งนักเรียนออกเป็น นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลสูงและสัมฤทธิ์ผลต่ำ ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเปลี่ยนแปลงไปทางลดลง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายเหตุผลว่า เนื่องมาจากสภาพการเรียนที่ยากขึ้นเมื่อมีการเรียนในระดับที่สูงขึ้น งานวิจัยนี้ไม่พบว่าสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติในการเรียนภาษา อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนจะพัฒนาเจตคติเชิงบวกได้มากกว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า

แมรี เฟอ์น สไปเกลเบิร์ก (Mary Feirn Spiegelberg 1982 : 2477-A) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้ในคุณค่าของการรู้ภาษาที่สอง และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเกรด 9 ถึงเกรด 12 ที่กำลังเรียนภาษาฝรั่งเศสและภาษาสเปน จำนวน 407 คน ในโรงเรียนในเมืองของประเทศสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาที่สอง และแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์และภูมิหลังของนักเรียนแบบวัดเจตคติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ วัดความตระหนักในการเห็นประโยชน์การใช้ และความสัมพันธ์ของภาษาที่สองในชีวิตประจำวันของนักเรียน วัดความรู้สึกของนักเรียนว่ามองเห็นประโยชน์ และความสัมพันธ์ของการเรียนภาษาต่าง ๆ หรือไม่ และวัดประสบการณ์ในการเรียนภาษาของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติในการเห็นประโยชน์ การใช้ภาษาที่สอง และความสัมพันธ์ของภาษาที่สองในชีวิตประจำวันของนักเรียนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กัน และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติของนักเรียนต่อการมองเห็นประโยชน์และความสำคัญของการเรียนภาษาต่าง ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กัน และพบว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงไม่ได้รับรู้ในคุณค่าของการรู้ภาษาที่สองมากกว่านักเรียนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อประสบการณ์การเรียนภาษากับผลสัมฤทธิ์ในการฟัง พูด และอ่าน ภาษาที่สอง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกกัน กล่าวคือคะแนนการอ่าน การฟัง และการพูด มีแนวโน้มลดลง เมื่อเจตคติต่อประสบการณ์การเรียนมีทิศทางเพิ่มสูงขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยว่า การรับรู้ถึงความสนุก ความง่าย และความพึงพอใจในการเรียนไม่ได้สอดคล้องกับความสำเร็จในการอ่าน การฟัง และการพูด

คาลิดาร์ ยามัวร์ (Khalida Yamoor 1986 : 3626-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา

นานาชาติ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษานานาชาติที่กำลังเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในมหาวิทยาลัยโอไฮโอ จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดเจตคติและแรงจูงใจของอาร์ ซี การ์ดเนอร์ และดับบลิว อี แลมเบอร์ท (R.C.Gardner and W.E.Lambert) และแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 3 ชุด ซึ่งประกอบด้วย ข้อสอบวัดความสามารถทางภาษาโดยทั่วไปของมหาวิทยาลัยมิชิแกน แบบสอบวัดความเข้าใจในการฟังของมหาวิทยาลัยมิชิแกน และแบบสอบวัดทักษะเขียนของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แวน ทริสท์ และ ฟรานซิส โรเบอร์ท (Van Triest and Francis Robert 1986 : 2218-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาชาวเปอร์โตริโกจากมหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชนทั่วประเทศเปอร์โตริโก จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นการวัดเจตคติโดยใช้ Matched Guise Technique คำนวณการวิจัยด้วยการให้นักศึกษาฟังเสียงภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันและสำเนียงสเปน แล้ววัดเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการพูด ด้วยสำเนียงดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาให้คะแนนการออกเสียงด้วยสำเนียงอเมริกันสูงกว่าสำเนียงสเปน ซึ่งแสดงว่า นักศึกษามีเจตคติทางบวกต่อภาษาและชนชาติเจ้าของภาษา ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ และ พบว่า เจตคติเป็นตัวทำนายที่ไม่ดีสำหรับการทำนายผลสัมฤทธิ์ กล่าวคือ เจตคติมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาน้อยมาก

เดวิด คีทเจสส์ (David Keitges 1987 : 3341-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางภาษา เจตคติ แรงจูงใจ และบุคลิกลักษณะ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชาวญี่ปุ่นที่กำลังเรียนภาษาอังกฤษในประเทศญี่ปุ่น จำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความถนัดทางภาษา เจตคติ แรงจูงใจ และบุคลิกลักษณะ ผลการวิจัยปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาหญิงและชายแตกต่างกัน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาชาย ได้แก่ ความสนใจในภาษาอังกฤษ ความถนัดทางภาษา และบุคลิกลักษณะที่เป็นคนปรับตัวง่ายและ เชื่อถือได้ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาหญิง ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ความถนัดทางภาษา และบุคลิกลักษณะที่เป็นคนเอาการเอางาน และมีความวิตกกังวลต่ำ

มเนีรา โมฮัมเหม็ด อัล-บาสซิม (Moneera Mohammed Al-bassm 1988 : 709-A) ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติและแรงจูงใจ กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาที่สองของนักเรียนหญิงชาวซาอุดีอาระเบีย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเกรด 10 จำนวน 3 ชั้นเรียน นักเรียนเกรด 11 จำนวน 3 ชั้นเรียน และนักเรียนเกรด 12 จำนวน 3 ชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และแบบสอบถามที่มีการวัดในด้านต่าง ๆ คือ เจตคติ แรงจูงใจ การได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดา และความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยปรากฏว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจเชิง เครื่องมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยสรุปว่าเจตคติและแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนภาษา ทั้งนี้เพราะเจตคติเป็นพฤติกรรมในการเรียน ดังนั้นจึงสามารถเปลี่ยนจากเจตคติเชิงลบเป็นเจตคติในเชิงบวกได้ หากมีกิจกรรมในการเรียนและประสบการณ์ที่ช่วยส่งเสริมการสร้างเจตคติในทางบวกต่อการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง

วิกกี ไทรลอง (Vicki Trylong 1988 : 2564-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ความถนัดทางภาษา และความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาจำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความถนัดทางภาษา เจตคติ และความวิตกกังวลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดดังกล่าวไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ และผลสัมฤทธิ์รวมของทบทวน ผลการวิจัยปรากฏว่าความถนัดทางภาษาและเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปว่าความถนัดทางภาษา เจตคติ และความวิตกกังวลเป็นตัวแปรร่วมในการทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศได้ดีกว่าการใช้เพียงคะแนนความถนัดและเจตคติในการทำนายเท่านั้น

ง. งานวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

เอ็ม เอ โรเอสตรา และ ซี อี จอห์นสัน (M.A.Riestra and C.E. Johnson 1964 : 65-72) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อกลุ่มชนที่ใช้ภาษาที่สอง โดยเปรียบเทียบนักเรียนเกรด 5 จำนวน 63 คน ที่เรียนภาษาสเปนเป็นภาษาที่สอง แบ่งตัวอย่างประชากรเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเคยเรียนภาษาสเปนมาแล้วเป็นเวลา 2 ปี กลุ่มที่สองไม่เคยเรียนภาษาสเปนมาก่อน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เคยเรียนภาษาสเปนมาแล้วมีเจตคติเชิงบวกต่อคน

ที่พูดภาษาสเปนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเรียนภาษาสเปน แต่ทั้ง 2 กลุ่มมีเจตคติต่อกลุ่มคนที่ไม่ได้พูดภาษาสเปนไม่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่า การเรียนรู้ภาษาที่สองจะส่งผลให้เจตคติต่อกลุ่มชนเจ้าของภาษาเปลี่ยนแปลง แต่เจตคติที่มีต่อกลุ่มชนภาษาอื่นไม่เปลี่ยนแปลง

ดี อี บาร์ทเลย์ (D.E.Bartley 1970 : 383-393) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเจตคติที่มีผลให้นักเรียนเลิกเรียนภาษาต่างประเทศ โดยศึกษาจากนักเรียนเกรด 8 จำนวน 423 คน ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่กำลังเรียนภาษาต่างประเทศจำนวน 2 โรงเรียน ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบวัดเจตคติต่อภาษาต่างประเทศ วัดเจตคติของนักเรียน 2 ครั้ง ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนจำนวน 89 คน ที่ไม่ศึกษาภาษาต่างประเทศต่อในเกรด 9 มีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาต่างประเทศน้อยกว่านักเรียน 334 คนที่ศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าเมื่อเปรียบเทียบผลการวัดเจตคติระหว่างครั้งแรกกับครั้งที่สอง ผู้ที่ไม่ศึกษาภาษาต่างประเทศต่อมีระดับเจตคติลดลง ส่วนผู้ที่ศึกษาภาษาต่างประเทศต่อมีระดับเจตคติคงเดิม

ซี เบอร์สตอล เอ็ม จาไมสัน เอส โคเฮน และ เอ็ม ฮาร์กรีฟส์ (C.Burstall, M.Jamieson, S.Cohen and M.Hargreaves quoted in Roberta Kraemer and David Zisenwine 1989 : 2) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศสในเชิงลบมากขึ้น ระหว่างที่เรียนอยู่ในเกรด 1-3 และพบว่านักเรียนที่มีอายุมากขึ้นมีความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศน้อยลง เนื่องมาจากในระดับชั้นที่สูงขึ้นการเรียนภาษาฝรั่งเศสมีความยากมากขึ้น การเรียนภาษาเป็นความซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย นักเรียนให้ความสำคัญกับวิชาอื่น ๆ มากกว่า และนักเรียนมองไม่เห็นประโยชน์ในการเรียนภาษาฝรั่งเศสต่อไป

จี ฮาร์ลเพิร์น (G.Halpern et al. 1976 : 71) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้เวลาในการสอนที่มีต่อเจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสสำเนียงแคนาดา (French Canadians) และเจตคติต่อการเรียนภาษาฝรั่งเศส โดยเปรียบเทียบนักเรียนที่มีระยะเวลาเรียนปกติ กับนักเรียนที่มีระยะเวลาเรียนนานกว่าปกติ ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างระหว่างเจตคติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มในเกรด 5-7 แต่ไม่พบความแตกต่างดังกล่าวนี้ในนักเรียนเกรด 1-2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่า ผู้ที่มีระยะเวลาเรียนยาวนานกว่าจะมีเจตคติเชิงบวกต่อภาษาฝรั่งเศสมากกว่า และผู้ที่มีอายุมากกว่าในกลุ่มที่ใช้ระยะเวลาเรียนนานกว่านี้ จะพัฒนาเจตคติไปในเชิงบวกได้มากกว่ากลุ่มที่ใช้เวลาเรียนน้อยกว่า

ซี อี แมคอินนิส (C.E.Mcinnis quoted in R.C.Gardner 1985 : 91) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง เจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสในเด็กเล็ก ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเกรด 2-8 ดำเนินการวิจัยโดยใช้ครู 6 คน เข้าเยี่ยมชมชั้นเรียนต่าง ๆ เพียงปีละ 2-3 ครั้ง านช่วงเช้า จัดให้มีการร้องเพลง เต้นรำ และสอนภาษาฝรั่งเศสให้นักเรียน านคอนบ้ายจัดให้มีการกิจกรรม การเล่นต่าง ๆ ทั้งละคร หุ่นกระบอก การเต้นรำ และการร้องเพลง โดยใช้ภาษาฝรั่งเศส ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกมากขึ้น

อาร์ ซี การ์ดเนอร์ อาร์ ซี กินส์เบิร์ก และ พี ซี สมิธ (R.C. Gardner, R.C. Ginsberg and P.C.Smythe quoted in R.C.Gardner 1985 : 91) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมในการเรียนที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อภาษาฝรั่งเศส โดยศึกษาเปรียบเทียบการเรียนแบบเอกถภาพและการเรียนแบบโครงสร้างไวยากรณ์ ตัวอย่างประชากรเป็น นักศึกษาปีที่ 1 ที่กำลังเรียนวิชาฝรั่งเศส ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติของนักเรียนที่เรียนแบบ เอกถภาพก่อนและหลังการทดลองไม่เปลี่ยนแปลงในด้านความต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน ด้านเจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสและด้านความตั้งใจที่จะศึกษาภาษาฝรั่งเศสต่อในอนาคต ส่วนกลุ่มที่เรียน แบบโครงสร้างไวยากรณ์มีเจตคติเชิงบวกลดลงใน 3 ด้านดังกล่าว

อาร์ คลีเมนต์ (R. Clement 1979 quoted in R.C.Gardner 1985 : 100) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติที่เกิดจากแผนการเรียนที่ต่างกัน ตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษายุคอน (Yu kon High School) จำนวน 26 คน เป็นกลุ่มทดลอง 12 คน ใช้เวลา 26% เรียนในชั้นเรียน อีก 54% เข้าร่วมกิจกรรมเยี่ยมชม วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ส่วนนักเรียนอีก 14 คน เป็นกลุ่มควบคุม งานวิจัยชิ้นที่สอง ใช้กลุ่ม ตัวอย่างประชากรจากที่เดียวกันจำนวน 23 คน านคนให้นักเรียน 13 คน ใช้ชีวิตร่วมกับ ครอบครัวชาวฝรั่งเศสในควิเบก (Quebec) เป็นเวลา 8 วัน โดยไม่ต้องมีการเรียนภาษา ฝรั่งเศสในชั้นเรียน ส่วนอีก 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติ ต่อภาษาฝรั่งเศสเปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกมากขึ้น และความกังวลในการเรียนภาษาฝรั่งเศส ลดลงอย่างมาก ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสลดลง และในด้านความกังวลมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยสำหรับงานวิจัยชิ้นที่สองพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติต่อภาษาฝรั่งเศส เปลี่ยนแปลงไปในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่พบการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปว่าแผนการเรียนมีผลกระทบต่อเจตคติและความกังวลในการเรียนของนักเรียน

ในปี 1981 เอส ชอปสัน และคณะ (S. Shapson et al. quoted in R.C. Gardner 1985 : 101) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบนักเรียนที่มีแผนการเรียนแตกต่างกัน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนเกรด 10 และ 11 จำนวน 80 คน แบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม กำหนดให้กลุ่ม 40 คน เรียนรู้วัฒนธรรมฝรั่งเศสจากกลุ่มชนชาวฝรั่งเศส อีก 40 คน เรียนรู้วัฒนธรรมฝรั่งเศสจากกลุ่มชนชาวอังกฤษ ส่วนงานวิจัยชิ้นที่สองใช้ตัวอย่างประชากร 95 คน แบ่งตัวอย่างประชากรเป็น 3 กลุ่ม 2 กลุ่มแรกกำหนดเช่นเดียวกับงานวิจัยชิ้นแรก ส่วนกลุ่มที่ 3 จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการประเมินองค์ประกอบในด้านต่อไปนี้ ความเชี่ยวชาญในภาษาฝรั่งเศส ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมฝรั่งเศสและวัฒนธรรมอังกฤษในแคนาดา เจตคติและแรงจูงใจ การประเมินตนเองในทักษะทางฝรั่งเศส และการรับรู้ในคุณค่าของแผนการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองความเชี่ยวชาญในภาษาฝรั่งเศส ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมฝรั่งเศส เจตคติต่อชาวอังกฤษที่พูดภาษาแคนาดา การรับรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมฝรั่งเศส และการประเมินความเข้าใจภาษาฝรั่งเศสด้วยตัวนักเรียนเอง มีการพัฒนามากขึ้น และพบว่าความกังวลใจในการพูดภาษาฝรั่งเศสลดลง นอกจากนี้ยังพบว่า เจตคติต่อชาวฝรั่งเศสที่พูดสำเนียงแคนาดาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการวิจัยชิ้นที่สองซึ่งมีการติดตามผลเป็นระยะเวลา 8 เดือนนั้น ภายหลังจากทดลองพบว่า นักเรียนมีการพัฒนาการฟังภาษาฝรั่งเศสเพื่อความเข้าใจ แต่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมฝรั่งเศสทั้งที่เรียนรู้จากในกลุ่มชนชาวฝรั่งเศส และกลุ่มชนชาวอังกฤษกลับลดลง และไม่พบความแตกต่างทางเจตคติใด ๆ

แคร์น แมรี พอร์ด (Karyn Marie Ford 1982 : 982-A) ได้ทำการศึกษาถึงผลของวิธีการสอนที่ใช้ครูหลายคนสอนร่วมกัน (Team Teaching) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนปีแรกของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ครูหลายคนสอนร่วมกัน และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีธรรมดา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางด้านความรู้ และข้อมูลทางด้านเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของ SRA แบบทดสอบย่อยในวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าภายหลังจากทดลอง กลุ่มทดลองวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเจตคติต่อการเรียนต่ำกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งผู้วิจัยสรุปว่า ในสภาพการสอนที่มีครูหลายคนสอนร่วมกันมีผลให้นักเรียนเกิดความก้าวหน้าทางองค์ประกอบด้านความรู้ และองค์ประกอบด้านความรู้เล็กน้อยกว่าในสภาพการเรียนธรรมดา

ลอรีเรน นิโคลส์ แพรทท์ (Lorraine Nichols Pratt 1984 : 1011-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงผลของการใช้แนวคิดเกี่ยวกับการลำดับความ ความรอบรู้ และการเสริมแรงที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนพื้นฐานทักษะทางภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองได้แก่ นักเรียนเกรด 9 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มูน วัลเลย์ (Moon Valley High School) จำนวน 482 คน กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนเกรด 9 ในคาบอื่น จำนวน 1842 คน ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจากการได้รับการสอนโดยมีการลำดับความ ความรอบรู้ และการเสริมแรง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนพื้นฐานทักษะทางภาษาอังกฤษสูง จะสามารถพัฒนาเจตคติเชิงบวกต่อชั้นเรียนภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อโรงเรียนได้ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียน จะมีผลให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเรียนการสอนลดลงด้วย

อาร์ จี สเตนเนท และ แอล เอ็ม เออร์ล (R.G Stennet and L.M. Earl quoted in R.C. Gardner 1985 : 90) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติอันเป็นผลจากการเพิ่มระยะเวลาเรียนฝรั่งเศสของนักเรียนเกรด 7-8 จำนวน 300 คน ใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 3 ปี ซึ่งในระหว่างนั้นเป็นช่วงที่มีการเพิ่มระยะเวลาการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนเกรด 7 และ 8 จาก 20 นาทีต่อวันในปีแรก มาเป็น 20 นาทีต่อวันในเกรด 7 และ 40 นาทีต่อวันสำหรับเกรด 8 ในปีที่ 2 และในปีที่ 3 ใช้เวลาสอน 40 นาทีต่อวันทั้งสองระดับชั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า ในระยะเวลา 3 ปี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาฝรั่งเศสของนักเรียนพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เจตคติต่อภาษาฝรั่งเศสสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและความกังวลใจในชั้นเรียนภาษาฝรั่งเศสลดลง

เอเวอร์ลีน วิลเลียมส์ บราวเดอร์ (Everlene Williams Browder 1983 : 3495-A) ได้ทดลองสอนเพื่อทดสอบสมมุติฐานว่า การแทรกเนื้อหาทางวัฒนธรรมในวิชาสเปนเบื้องต้น จะทำให้เจตคติต่อภาษาดีขึ้น และมีผลดีต่อสัมฤทธิ์ผลทางภาษาศาสตร์หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนจำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยเสริมเนื้อหาทางวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนแบบธรรมดา ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อวิชาสเปนของกลุ่มทดลองดีขึ้น ส่วนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของกลุ่มทดลองในการสอบครั้งหลังสูงขึ้นกว่าการสอบครั้งแรกมากกว่ากลุ่มควบคุม ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการสอนเสริมเนื้อหาทางวัฒนธรรม เพราะจะมีผลทำให้เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศดีขึ้น

ซูซาน อคูโด อนูโฟโร (Susan Akudo Anuforo 1988 : 2521-A) ได้ศึกษาถึงผลของการสอนเทคนิคในการเรียนแบบรอบรู้ ของนักเรียนที่มีต่อการสร้างประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยพิจารณาในด้านผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและเจตคติในการเรียนวากยสัมพันธ์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนของโรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเบนิน (University of Benin Demonstration Secondary School) จำนวน 64 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งเรียนโดยเทคนิคการเรียนแบบรอบรู้ และกลุ่มควบคุม ซึ่งเรียนด้วยวิธีปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลในการเรียนและแบบวัดเจตคติในการเรียนซึ่งแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทได้ใช้วัดทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผลการวิจัยปรากฏว่า ภายหลังจากทดลองผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการสร้างประโยคภาษาอังกฤษของนักเรียนในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยสรุปว่า การสอนเทคนิคในการเรียนแบบรอบรู้เป็นวิธีการสอนการสร้างประโยคภาษาอังกฤษที่ดีกว่าวิธีสอนแบบธรรมดา

อับดุลราฮิม กัสซิม โมฮัมเหม็ด อัลซัลวี (Abdulrahim Kassim Mohamed Alsalwi 1988 : 751-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อภาษาและความสัมพันธ์ของเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในโลกรอบรับ วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาระดับการใช้ภาษาอังกฤษ และเจตคติต่อการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาหรับในวาระต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 1 จากมหาวิทยาลัยซานา (Sana 'a University) ในสาธารณรัฐอาหรับเยเมน จำนวน 611 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการใช้ภาษาของนักศึกษาจะต้องไปด้วยกันกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการใช้ภาษาอาหรับและภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญ

โรเบอร์ตา แครเมอร์ และ เดวิด ไซเซนไวน์ (Roberta Kraemer and David Zisenwine 1989 : 1-13) ได้ศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการเรียนภาษาฮิบรูในประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนตั้งแต่เกรด 4 ถึงเกรด 12 ซึ่งเรียนภาษาฮิบรูในโรงเรียนเอกชนของชาวยิว (Jewish) จำนวน 1252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดเจตคติ ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็นด้านต่าง ๆ คือ เจตคติต่อการเรียนภาษา เจตคติต่อความเป็นประชากรรัฐ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมในศาสนา (ของชาวยิว) แรงจูงใจ และการประเมินความสามารถในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้วยตนเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาฮิบรูมีระดับลดลง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาลดลง เมื่ออยู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยอธิบายว่าเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนภาษาเปลี่ยนแปลงในทางลดลง เป็นเพราะนักเรียนไม่เห็นประโยชน์ของการ

เรียนภาษาอิบรู และการประเมินความสามารถในทักษะภาษาของนักเรียน มีการเปลี่ยนแปลง
ทางลดลง เนื่องมาจากนักเรียนที่มีอายุมากกว่าจะมีความคิดเห็นต่อความสำเร็จและความ
ล้มเหลวในการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า จึงเห็นว่าการเรียนภาษาที่ยากขึ้น เมื่ออยู่
ในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย